

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI**

**VURMALI ÇALGILARIN İCRASINI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK
TEMEL ÇALIŞMALAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
HARUN ŞİMŞEK**

**DANIŞMAN
Dr. Öğretim Üyesi Tuğçe KAYNAK AKÇAOĞLU**

Kırıkkale, 2019

KİŞİSEL KABUL

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığım “Vurmalı Çalgıların İcrasını Geliştirmeye Yönelik Temel Çalışmalar” adlı çalışmamı ilmi ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığımı ve faydalandığım eserlerin bibliyografyada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

...../...../2019

Harun ŞİMŞEK

KABUL-ONAY

Dr.Öğr.Üyesi Tuğçe KAYNAK AKÇAOĞLU danışmanlığında Harun ŞİMŞEK tarafından hazırlanan “Vurmalı Çalgıların İcrasını Geliştirmeye Yönelik Temel Çalışmalar” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

01/07/2019

İmza

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

Üye: Dr. Öğr. Üyesi M. AKIN KUMTEPE

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe KAYNAK AKÇAOĞLU

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.../.../2019

( )

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Vurmalı çalgıların icrasını geliştirmek için temel etüt ve egzersizlerin anlatıldığı bu çalışmada, günümüzde vurmalı çalgıların eğitim ve öğretiminde kullanılan kaynakların yetersiz olduğu kanısından yola çıkılarak, temel çalışmaların vurmalı çalgıların icrası üzerindeki öneminin saptanması ve yalnızca usullerin teorilerinin, velveleli hallerinin ve bunların örnek eserler ile pekiştirilmesinin, vurmalı çalgı çalan kişiler için yeterli olmayacağı konusu üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın hazırlanmasındaki her aşamada beni yönlendiren, desteklerini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Tuğçe KAYNAK AKÇAOĞLU' na, görüşme sorularını yanıtlayan, Eskişehir, Gaziantep, Konya, Afyon, Ankara Hacettepe, İstanbul Teknik Üniversitesi vurmalı çalgı öğretim elamanlarına, Türkiye Radyo ve Televizyonu Ankara Radyosu Türk Halk Müziği vurmalı çalgı sanatçılarına, vurmalı çalgılarla ilgili çalışmalarını benimle paylaşan, her problemimde yanımda olan, bilgisi ile beslendiğim, saygıdeğer hocam Ali KIL' a, tez süreci boyunca fikirlerini benimle paylaşan, Burdur Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı Araştırma Görevlisi Alper BÖREKÇİ' ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZ

VURMALI ÇALGILARIN İCRASINI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK TEMEL ÇALIŞMALAR (Yüksek Lisans Tezi)

Harun ŞİMŞEK

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Vurmalı çalgıların icrasını geliştirmeye yönelik oluşturulan bu çalışmada, vurmalı çalgıların günümüzde ki eğitim ve öğretim durumlarını araştırılarak, 2 TRT sanatçısı ve ülkemizin çeşitli bölgelerindeki üniversitelerde görev yapan 6 vurmalı çalgı öğretim elemanına yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulanarak durum tespiti yapılmış ve temel tartışmalar, vurmalı çalgılar öğretim ve yöntemleri gibi önceden hazırlanmış sorular aracılığıyla bu konuda görüşleri alınmıştır.

Elde edilen veriler sonucunda, Vurmalı çalgıların eğitimi konusunda ülkemizde güncel çok fazla kaynağa rastlanmadığı tespit edilerek, var olan kaynaklarımızın da kudüm, bendir, daire, def, koltuk davulu, asma davul gibi sınırlı sayıda vurmalı çalgı ile yalnızca, Türk Halk Müziği ve Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini vurarak örnek eserler ile pekiştirilmesinden ileri gitmediği tespit edilmiştir.

Vurmalı çalgıların eğitim-öğretimi ve icrasının, ancak disiplinli ve sistemli çalışmalar ile sağlandığı savunulmuştur. İcracının hazır bulunuşluk düzeyini geliştirmek için, çalgısı ve müzikal alanı ile ilgili olan, müzik başlığı altındaki ortak teorik bilgilerin kazanımlarının elde edilmesinin akabinde çalgısı ile ilgili literatüre hâkim olması, düzenli ve sık tekrar çalışmalarını yapmasının, performansına olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Vurmalı çalgı çalan kişilerin, kas hafızalarının güçlü olması ve enstrüman üzerinde nitelikli ton elde edebilme becerisi, dengeli, koordinasyonu düzgün, sabit metronom içerisinde, ritmik bir cümle üretimi için, hızlı düşünme becerisi ile ellerinin ve parmaklarının hazır

bulunuşluk düzeyinin yüksek olması gerekmektedir. Bu bağlamda vurmali çalgıların icrasını ve bireysel icra gelişimini olumlu yönde etkileyeceği düşünölen bu çalışmada temel tartımlar etüt ve egzersizler örnekle verilerek anlatılmıştır. Bu temel tartımların eğitim öğretim etkinlikleri içinde kullanılabilirliğinin saptanması, öneminin tespit edilebilmesi için uzman görüşleri alınmış, elde edilen veriler sonucunda ilgili tablolar oluşturularak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, temel tartımların öğretiminin vurmali çalgılar eğitiminde gerekli ve kullanışlı olduğu, vurmali çalgılar eğitiminde temel tartım çalışmalarına yer verilmesi gerektiği, 8 kişilik çalışma grubunu oluşturan öğretim elemanı ve sanatçıların görüşleri doğrultusunda tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar çerçevesinde, vurmali çalgıların eğitimi ve öğretimine, kullanımına yönelik öneriler oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Vurmali çalgılar, Temel tartımlar, Aksan Çalışmaları, Vurmali Çalgı Eğitimi.

SUMMARY

BASIC STUDIES FOR THE IMPROVEMENT OF PLAYING OF PERCUSSION INSTRUMENTS

(Master's Thesis)

Harun ŞİMŞEK

**KIRIKKALE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES**

In this study which was created in order to improve the percussion instruments playing, case study has been made by searching current ways of training and education of percussion instruments and by having semi-structured interviews with two TRT performers and six percussion instructors carrying out their duties at several universities in different regions of our country and their opinions have been received on this issue through pre-prepared questions about basic rhythms and education and training methods of percussion instruments.

As a result of the data gathered, it has been determined that there are not many up-to-date sources on the training of percussion instruments in our country and our existing sources are limited to such instruments as kudum, bandir, framedrum, tambourine with jingles, tambour and drum and also they do not go beyond practicing Turkish Folk Music and Traditional Turkish Classical Music on sample musical pieces.

It has been argued that the training, education and playing of percussion instruments can only be ensured by disciplined and systematic studies. It is considered that in order to enhance the readiness level of the performer, having full knowledge of the related literature of his/her instrument following the acquisition of common theoretical information under

the title of music and about his/her instrument and musical area and carrying out exercises in an orderly and frequent manner will make positive contribution to his/her performance.

It is necessary that the persons playing percussion instrument should have strong muscle memory, the ability of getting qualified tone on the instrument, quick thinking capability and high level of readiness of his/her hands and fingers in order to produce a rhythmical sentence within a balanced, properly coordinated and fixed metronome. Within this scope, in this study which is considered to have a positive effect on the playing of percussion instruments and personal improvement of playing, basic rhythms have been explained by way of etudes and exercises. Expert opinions have been received in order to determine the usability and importance of these basic rhythms within education and training activities and as a result of the data gathered, there lated charts have been created and interpreted accordingly. As a consequence of this research, it has been found out in line with the opinions of instructors and performers forming the study group of 8 persons that teaching basic rhythms are necessary and practical in the training of percussion instruments and the training of percussion instruments should include basic rhythm exercises. Within the frame work of the final outcomes, suggestions have been made on the training, education and using of percussion instruments.

Keywords: Percussion Instrument, Basic Rhythms, Accent Exercises, Training of Percussion Instrument.

İÇİNDEKİLER

KİŞİSEL KABUL	i
KABUL-ONAY SAYFASI	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZ	iv
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.1.1. Alt Problemler	4
1.2. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Vurmalı Çalgılar	6
2.2. Ritim	24
2.2.1. Ritim ile İlişkili Temel Kavramlar	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	28
3. YÖNTEM	28
3.1. Araştırmanın Modeli	28
3.2. Evren ve Örneklem	28
3.3. Çalışma Grubu	28
3.4. Verilerin Toplanması	30
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	33
4. BULGULAR ve YORUM	33
4.1. “Vurmalı Çalgı Eğitimi Veren Uzman Kişilerin, Vurmalı Çalgılar Dersine İlişkin Görüşleri Nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	33
4.1.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	33
4.1.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	34
4.1.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	35
4.1.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	36
4.1.5. Beşinci Soruya İlişkin Bulgular	37
4.1.6. Altıncı Soruya İlişkin Bulgular	37
4.1.7. Yedinci Soruya İlişkin Bulgular	39

4.1.8. Sekizinci Soruya İlişkin Bulgular	40
4.1.9. Dokuzuncu Soruya İlişkin Bulgular	41
4.1.10. Onuncu Soruya İlişkin Bulgular	42
4.2. “Vurmalı çalgı eğitimi veren uzman kişilerin, temel tartımların uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum 43	
4.2.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum.....	44
4.2.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum	45
4.2.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum	45
4.2.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum.....	46
4.3. “Vurmalı çalgı derslerinde başlangıç düzeyinde gösterilen temel tartımlar nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	47
4.3.1. Temel Tartımlar	47
4.4. “Temel tartımların öğretimine yönelik bona çalışmaları nasıl olmalıdır?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	49
4.5.1. Temel Tartımların Dinamik Halleri(Aksanlı Gösterimi)	51
4.5.2. Temel Tartımların 7 Farklı El Kombinasyonu ile Çalışılma Halleri	52
4.5.3. Temel Tartımların Yorumlanması İle Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Halleri 57	
4.5.4. Temel Tartımları Yorumlanması Gölge (zayıf) Notalarının Çift Vuruş Halleri (Diddle 2).....	60
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	65
5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	65
5.1. Sonuçlar.....	65
5.2. Öneriler.....	68
KAYNAKÇA	70
İNTERNET KAYNAKLARI	71
EKLER.....	73
Ek-1: Görüşme Formu.....	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 : Timpani.....	8
Şekil 2: Ksilofon	8
Şekil 3: Trampet.....	9
Şekil 4: Bateria	9
Şekil 5: Def.....	10
Şekil 6: Erzurum Sallama Tef	11
Şekil 8: Asma Davul	11
Şekil 7: Tamburine.....	11
Şekil 9: Tumba-Bongo-Standart Cajon (Kahon)	12
Şekil 10: Tumba (Conga).....	14
Şekil 12: Timbal.....	15
Şekil 11: Bongo.....	15
Şekil 13: Kudüm	16
Şekil 14: Bendir	17
Şekil 15: Erbani.....	18
Şekil 16: Nağara/Koltuk Davulu/Doli	18
Şekil 17: Toprak Darbuka.....	19
Şekil 18: Aleminyum, Bakır ve Döküm Darbuka	20
Şekil 19: Parmak (Oyun) Zili.....	20
Şekil 20: Zilli Maşa.....	21
Şekil 21: Halile	21
Şekil 22: Oyun Kaşığı Çeşitleri	22
Şekil 23: Metal-Plastik-Ahşap Shaker	22
Şekil 24: Üçgen Zil / Triangel	23

Şekil 25; Claves – Cowbell – Block Cowbel.....	23
Şekil 26: Sağ ve Sol El Kombinasyonları ile Aksan Göstererek Temel Tartım Çalışması .43	
Şekil 27: Sağ ve Sol El Kombinasyonları İle Aksan Göstererek Üçleme Temel Tartım Çalışmaları	44
Şekil 28: Tekli Temel Tartımlar	48
Şekil 29: İkili Temel Tartımlar	48
Şekil 30: Üçlü Temel Tartımlar	48
Şekil 31: Dörtlü Temel Tartım.....	49
Şekil 32: Bona Çalışması 1	49
Şekil 33: Bona Çalışması 2.....	50
Şekil 34: Bona Çalışması 3	50
Şekil 35:Aksanlı Notaları Kuvvetli, Aksanı Olmayan Notaları Zayıf (Gölge) Şekilde Yalnızca Sağ El ile Etüt Edilmesi.....	51
Şekil 36: Temel Tartımların Dinamik Halleri.....	52
Şekil 37: Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması 1	53
Şekil 38: Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması 2	54
Şekil 39: Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması 3	55
Şekil 40: Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması 4	56
Şekil 41: Üçleme Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması.....	57
Şekil 42: Tekli Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Gösterimi	57
Şekil 43: İkili Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruşlu Gösterimi	58
Şekil 44: Üçlü Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Gösterimi	58
Şekil 45: Dörtlü Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Gösterimi	59
Şekil 46:Temel Tartımların Yorumlama Aksan Gelen Notaların Eller Gösterilerek Çift Vuruş Çalışması.....	60

Şekil 47: Tekli Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi.....	61
Şekil 48: İkili Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi.....	61
Şekil 49:Üçlü Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi.....	62
Şekil 50:Dörtlü Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi.....	62
Şekil 51:Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Notaların Eller Gösterilerek Çift Vuruş Çalışması.....	63
Şekil 52: Sağ ve Sol El Kombinasyonları İle Aksan Göstererek Temel Tartım Çalışması.	75
Şekil 53 : Sağ ve Sol El Kombinasyonları İle Aksan Göstererek Üçleme Temel Tartım Çalışması.....	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanı ve Sanatçıların Görev Yaptığı Kurumlar	29
Tablo 2. Görüşmeye katılan Öğretim Elamanları ve Sanatçıların Demografik Bilgileri...	29
Tablo 3. Uzmanların Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu İçin Belirttikleri Değerlendirme Ölçütleri	31
Tablo 4. Vurmalı Çalgılar Dersinde Kullanılan Çalgılara Ait Bulgular ve Yorum	33
Tablo 5. Vurmalı Çalgılar Öğretim Elemanları ve Sanatçıların Kullandıkları Ders Kitapları Veya Öğretim Programlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	34
Tablo 6. Vurmalı çalgılar eğitiminde kullandığınız kitap ya da metotların, vurmalı çalgı ailesi için (bendir, kudüm, darbuka, vs.) ne derece yeterli olduğunu düşünüyorsunuz? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum	36
Tablo 7. Öğrencilerin eğitim öğretim süreçleri boyunca kullanılan kitaplar ya da metotlar, vurmalı çalgıların öğretiminde, kolaydan zora doğru teknik becerilerin kazanımına göre mi oluşturulmuştur? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum	36
Tablo 8. Sizce, vurmalı çalgılar alanında oluşturulmuş bilimsel yöntem ve metotları içeren yeterli kaynak mevcut mudur? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum.....	37
Tablo 9. Uzmanların Vurmalı Çalgı Derslerinde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ve ya Geleneksel Türk Sanat Müziği Usullerini ve Ritimlerini Öğretme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Analizi.....	38
Tablo 10. Uzmanların Vurmalı Çalgı Derslerinde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ya da Geleneksel Türk Sanat Müziği Usullerini ve Ritimlerini Öğretme Yöntemlerine İlişkin Görüşlerinin Analizi.....	38
Tablo 11. Uzmanların Vurmalı Çalgı Derslerinizde Lisans Süresi Boyunca Öğrencilerinize Multi-Perküsyonist (Birden Fazla Vurmalı Çalgıyı Aynı Anda Çalabilme) Bir Bakış Açısı Kazandırma Amaçlarına İlişkin Görüşlerinin Analizi	39
Tablo 12. Uzmanların Vurmalı Çalgı Derslerinizde Lisans Süresi Boyunca Öğrencilerine Multi-Perküsyonist (Birden Fazla Vurmalı Çalgıyı Aynı Anda Çalabilme) Bakış Açısı Kazandırmayı Amaçlayan Yöntemlerine İlişkin Görüşlerinin Analizi	40
Tablo 13. Çalışma Grubunu Oluşturan Vurmalı Çalgılar Uzmanlarının “Vurmalı çalgı dersleriniz boyunca, ders içeriği gözetmeksizin metronom kullanıyor musunuz? Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum	41
Tablo 14. Uzmanların, Vurmalı Çalgı Dersi Alan Öğrencilerine, Tempoda Oluşabilecek Hızlanma, Yavaşlama Gibi Problemlerinin Çözümlerine Yönelik Nasıl Çalışmalar Yaptırdıklarına İlişkin Görüşlerinin Analizi	42
Tablo 15. Uzmanların “Öğrencilerinizin kas hafızalarını güçlendirmek ve buna bağlı olarak el ve parmak koordinasyonlarını güçlendirmek için çalışmalar yapmakta mısınız?” Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Analizi	43

Tablo 16. Öğrencilerinizin kas hafızalarını güçlendirmek ve buna bağlı olarak el ve parmak koordinasyonlarını güçlendirmek için nasıl çalışmalar yaptıklarına ilişkin görüşlerinin analizi.....	43
Tablo 17.Çalışma Grubunu Oluşturan Vurmalı Çalgılar Uzmanlarının “Aksan Çalışmalarını İçeren Temel Tartımlara Ait Etüt Ve Egzersizleri Derslerinizde Kullanıyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum.....	44
Tablo 18.Çalışma Grubunu Oluşturan Vurmalı Çalgılar Uzmanlarının ‘’Aksanların (güçlü vuruşların) vurulması ile etüt edilmesi sizce ne ölçüde faydalı olabilir?’’Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum	45
Tablo 19.Aksan çalışmalarını içeren temel tartımlar, uygun metronom hızı belirlenerek her ölçü 4 er kez tekrar edilmek üzere, her ölçüde yer değiştiren aksanlar ve el işaretleri dikkate alınarak etüt ve egzersiz olarak çalıştırılması sizce icracılar ve öğrenciler açısından ne ölçüde faydalı olabilir? Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	46
Tablo 20. Temel tartımların öğretimine yönelik oluşturulmuş bona çalışmaları, sizce öğrenciler ve icracılar açısından faydalı olur mu? Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum.....	46

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Eğitim günümüzde kişisel gelişimin bir parçası olarak bilinmekle birlikte sosyal ve psikolojik açıdan da önemli bir yere sahiptir. Eğitim sonucunda oluşan öğrenmeler nispeten kalıcı olarak öğrenilmiş davranış ya da öğrenilmiş bilgiler olarak kişiler üzerinde varlığını sürdürür.

“Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenmektedir”(Çuhadar, 2016, s.220).

“Eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme (kültürel muhtevanın toplumu oluşturan bireylere kazandırılması) yoluyla istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir”(Salman, 2017, s.4).

Bu tanımlar ışığında eğitim, kişisel ve toplumsal gelişim için gerekli olduğu düşünülen bir kavramdır. Eğitim kavramının çoğu alanda gelişim için gerekliliği düşünüldüğünde müzik eğitimi içinde olmazsa olmaz önem derecesine sahiptir.

“Günümüzde müzik eğitiminin bireylerin kişilik gelişimine ve sosyalleşmesine katkıda bulunduğu gerçeği giderek daha çok kabul görmektedir. Müzik eğitimi insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasını sağlar”(Özen, 2004, s.58).

Sak (1997)’a göre müzik eğitimi, temelde bir müziksel davranış değişikliğini oluşturma sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişimin daha düzenli, daha etkili ve verimli olması beklenir (Sak, 1997, s.1).

Uçan’ a göre; Sak (1997), öğrencinin, müziksel algılama yeteneği farklılaştırıp çeşitlendirilmeli, öğrenciyi belli koşulların ürünü olan tek yönlü müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalıdır. Öğrenciye müziğin çeşitli, çok yönlü tını özelliklerine, yapı taşlarına, kuruluş biçimlerine ve etki alanlarına açmalı, müzikle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde bir bilinçlilik ve eleştirme gücü kazandırmalıdır. Bir çalgı, bir plak ya da kaset, müzikle ilgili bir kitap ya da kaynak seçiminde ve bir müzik

eserini ya da etkinliğini eleştirip değerlendirmesinde öğrenciye yardımcı olacak bireysel müzik yeteneklerini geliştirmeli; onun değişik türdeki müzik çalışma ve etkinliklerine etkin katılımını sağlamalıdır (akt. Uçan, 1994).

“İnsanoğlunun öğrenmeleri kendi yaşantılarına ve çevresindeki insanların geçmiş yaşantılarına dayanır. Öğrenme hangi kaynağa dayanırsa dayansın, davranışlarımızda nispeten kalıcı izli değişikliklere yol açar. Bir davranışın değişmesi demek, eskiden yapılamayan bir hareketin yapılabilmesi, bilinmeyen bir şeyin bilinir hale gelmesi, bir görüş ya da düşünüşün benimsenmesi ya da bırakılması anlamına gelir”(Tanık, 2017, s.7).

Öğrenme ise eğitim ile birlikte oluşan kişisel bir olgudur. Öğrenmeler varlığını kültür, örf ve adetler ile devam ettiren kişisel ve toplumsal davranışlardır. Öğrenmelerin kişilerdeki davranış değişikliği yaratmasına da “*performans*” denilmektedir.

“Performans sözcüğü “perform” sözcüğünden türetilmiştir. Genel sözlük anlamı ile perform, “yapmak-yerine getirmek” ifadesini taşır. Bu anlamı ile ele alındığında performans, ortaya konulan, yapılan, gösterilen, yürütülen veya yerine getirilen bir, tasarımı ve kuramı ifade etmektedir. Müzik eğitiminde özellikle değerlendirilecek ve ilk ele alınacak konu “müziksel performans”tır. Müziksel performans bireyin “bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlardan geçerek, seslendirme, yorumlama ve besteleme gibi durumlarda daha belirginleşir”(Saraç-Şeker, 2008, s.103).

Atay (2018), daha önceden kazanılan beceri ve yeteneklerin, belirli olan bir zaman kesitinde, sıklıkla izleyici karşısında ve sosyal bir ortamda gerçekleştirildiği durumlara “performans” adı verilmektedir (akt. Fehm ve Schmint, 2006, s.98).

Ekici (2013), performans, belli alanların eğitiminde büyük önem taşımaktadır. Sanat eğitimi, beden eğitimi, teknik eğitim, ev ekonomisi eğitimi, performansın büyük önem taşıdığı alanlar arasında sayılabilir. Müzik eğitimi de performansın önemli olduğu sanat eğitimi alanlarından birisidir. Müzik eğitiminde performans, temelde müzik yapmayı vurgular (akt. Uçan, 1987, s. 291).

Müziği bilmenin yanında icra aşaması da önemli bir noktadır. Çalgı performansının icracılara olumlu ve ya olumsuz olarak dönüt sağlaması, icracının öncelikle müzik yeteneğine, enstrüman hakimiyeti için bireysel çalışmalarına, müzik eğitim ve öğretimine bağlı olduğu düşünülerek; çalgı performansı başlığı ile ilgili olduğunu düşünebiliriz.

Müziğin evrensel, başlı başına bir disiplin olması ve uygulanabilir olması herkes tarafından bilinmektedir. Uygulanabilirlik kısmından doğan ihtiyaçların karşılanması ise ancak

istendik yönde, doğru, donanımlı, bilinçli bir şekilde, kişilerin yetenekleri doğrultusunda iyi bir müzik eğitimi ve öğretim aracılığıyla sağlanabileceği ön görülmüştür. Bu denli gelişimin mutlak suretle kişilerin uygulama aşamasına (icra performansına) katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Çalgı performansının olumlu yönde geliştirilmesi için icracıların, müzikal alanını ve enstrümanını göz etmeksizin, doğru, bilinçli, disiplinli bir çalışma ile elde edebileceği bilinmektedir. Bu yüzden çalgı çalan kişilerin, olumlu bir icra performansı için, icracının hazır bulunuşluk düzeyini yüksek tutması gerekir.

İracının hazır bulunuşluk düzeyini geliştirmek için, çalgısı ve müzikal alanı ile ilgili olan, müzik başlığı altındaki ortak teorik bilgilerin kazanımını elde ettikten sonra, çalgısı ile ilgili etüt ve egzersizlerinden haberdar olması, sık tekrar etmesi gibi çalışmalar yapması, performansına olumlu yönde katkı sağlaması aşikârdır. İracı enstrümanı ile baş başa kalarak, müziksel algılama yeteneğini farklılaştırarak çeşitlendirebilmelidir. Bu etüt ve egzersizler aracılığı ile tek yönlü müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtulabilir ve müziğin diğer platformlarında icralarda bulunabilir. Bu denli olumlu bir kazanım sayesinde de müziğin çok yönlü tınlarından ve hazlarından haberdar olabilir.

1.1. Problem Durumu

Vurmalı çalgıların eğitimi konusu ülkemizde, Batı Müziği eğitimi veren kurumlarda daha metodolojik ve sistemli bir şekilde uygulansa da bazı kurumlarda güncel çok fazla kaynağa rastlanmadığı tespit edilerek, var olan kaynaklarımızın da kudüm, bendir, daire, def, koltuk davulu, asma davul gibi sınırlı sayıda vurmalı çalgı ile yalnızca, Türk Halk Müziği ve Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini vurarak örnek eserler ile pekiştirilmesinden ileri gitmediği gözlemlenmiştir.

Vurmalı çalgıların icra aşaması için büyük önem taşıyan; müziğin çok yönlülüğünden haberdar olmak, farklı müzik türlerine eşikte bulunabilmek, metronom eğitimi, el ve parmak etütlerinin daima tekrar edilmesi olmazsa olmaz denilebilecek önem derecesine sahiptir.

Vurmalı çalgı icracılarının bir orkestrada ya da bireysel icra aşamasında dengesi, koordinasyonu, metronomu, ritmik cümle üretimi, hızlı düşünme becerisi, ellerinin ve parmaklarının hazır bulunuşluk düzeyi yüksek olması gerekmektedir. Vurmalı çalgıların icrasını ve bireysel icra gelişimini olumlu yönde geliştirmesini sağlayacak tez, kitap vb kaynakların sistemli olarak etüt ve egzersizlere yer vermemeleri sebebiyle bu çalışmaya

gerek duyulmuştur. Araştırmanın problem cümlesi “Vurmalı Çalgıların İcrasını Geliştirmeye Yönelik Temel Çalışmalar Nasıl Olmalıdır?” olarak düşünülmüştür.

1.1.1. Alt Problemler

1. Vurmalı çalgı eğitimi veren uzman kişilerin, vurmalı çalgı dersine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Vurmalı çalgı eğitimi veren uzman kişilerin, temel tartımların uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Vurmalı çalgı derslerinde başlangıç düzeyinde gösterilen temel tartımlar nelerdir?
4. Temel tartımların öğretimine yönelik bona çalışmaları nasıl olmalıdır?
5. Vurmalı çalgılar üzerinde, temel tartım çalışmaları nasıl olmalıdır?

1.2. Sınırlılıklar

Bu araştırma, uzman görüşlerine göre;

- Temel tartım çalışmalarıyla,
- Temel tartımlar ile oluşturulmuş bona okuma ve vurma etütleri,
- Temel tartımlarla oluşturulabilecek on farklı el kombinasyonuyla,
- Temel tartımların üçleme etüt çalışmasıyla,
- Temel tartımların 2 farklı yorumlama halinin gösterilmesi,
- Türk Müziği ve Batı Müziği Devlet konservatuvarları ile TRT’de görev yapan vurmalı çalgılar alanında ulaşılabilen uzman kişilere uygulanan görüşme soruları ile sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

“Çalgı, müzik yapmak için kullanılan aletlere verilen genel addır. Instrument “çalgi” olarak Türkçeleştirilebilir. Çalgıların türleri, tarihi, yapım biçimleri gibi konuları inceleyen bilim dalına da “Organoloji” denir”(Kalender, 2001, s. 159).

Organoloji, çalgıların ilk çağlardan bugüne kadar olan gelişimini inceler, araştırır ve bizlere geçmiş ve bu gün arasında bağlantı kurarak çalgılar hakkında bilgi verir.

“İnsan, ses olgusunu ilk keşfettiği zamanlarda muhtemelen ‘çalgi’ kavramı henüz doğmamıştı. Zira arkeolojik buluntular ve yazılı kaynaklar çalgıların tarih öncesinde var olduğunu göstermiştir.

Yazılı tarihin başlaması ve uygarlıkların gelişimine kadar olan dönemle ilgili bilgilerimiz sınırlıdır. Öte yandan bilinen ilk uygarlıkların doğuşuyla birlikte çalgılar konusunda daha kapsamlı bilgilere ulaşılabilmektedir. Uygarlık ve kültür kavramının başlamasıyla birlikte müzik kültürünün ayrılmaz bir parçası olan çalgılar ilk uygarlıklarla birlikte hızlı bir evrim sürecine girmiştir. İlk Çağ uygarlıklarının en önemlileri olan Mezopotamya, Mısır, Çin ve Hint uygarlıklarıdır. Bu uygarlıklar kısmen de olsa birbirleriyle etkileşime geçmiş, bu sayede çalgılar farklı adlar almış ve şekilleri değişmiştir”(Karabulut, 2015, s.84).

“Çalgı yapımı, bazı bilim alanlarını yakından ilgilendiren bir teknolojidir. Akustik bilimi ve sanat tarihi, bu yan dallar arasındadır. Çalgıların kullanımları ve tarih içinden gelerek aldıkları yeni biçimler, sosyolojik araştırmaların kapsamındadır. Arkeolojik araştırmalar ise çalgıların üç bin, hatta beş bin yıl önce kullanıldığını göstermektedir. Bu konuda Arp'ı örnek olarak gösterebiliriz. Günümüzde kullanılan hemen her çalgının eski çağlarda ilkel biçimleriyle var olduğunu biliyoruz. İlkçağ'da kullanılan ve günümüz çalgılarının atası sayılabilecek birçok türünün yapımında deri, tahta, madenler, kemik, kurutulmuş toprak vb. gibi malzemeler kullanılmıştır”(Göktaş,1998, syf.66).

“Curt Sachs ve Erik M. Van Hornbostel adlı müzikologlar çalgıları sınıflandırmaya ait yeni bir anlayış üzerinde çalışarak 1914 yılında çalgıları doğrudan ses özelliklerine göre sınıflandıran bir sistem ortaya koymuşlardır. Hornbostel Sachs sınıflandırması adı verilen bu sistemde çalgılar; *idiofonlar*, *membranafonlar*, *kordofonlar*, *aerofonlar* ve *elektrofonlar* olmak üzere 5 grupta toplanmıştır.

İdiofonlar, çalgıların içi boş bir kasaya veya tellere gereksinim duyulmadan kendi titreşimlerinin ses kaynağı olarak kullanıldığı çalgılardır. (örn. silofon, zil, gong)

Membranafonlar, Bir deri veya zarla kaplı olan ve bu derilerinin titreşimi aracılığıyla ses elde eden çalgılardır. (örn. davul, trampet, darbuka)

Kordofonlar, tellerin titreşimiyle ses elde edilen çalgılardır. (örn. gitar, keman, piyano) *Arp, gitar, bağlama ve kanun* gibi telli çalgıların yanı sıra yaylı çalgıları ve klavyeye sahip olan telli çalgıları içerir.

Aerofonlar, içindeki hava aracılığıyla ses elde edilen çalgılardır. (örn. *flüt, akordeon, kilise orgu*) Bu anlamda üfleme yoluyla ses elde edilen çalgılar bu grubun ögesini oluşturmaktadır. Üflemeli çalgıların yanı sıra körük ve boru vasıtasıyla ses elde edilen çalgılar da bu grupta yer alır.

Elektrofonlar, elektrik devresine sahip olan bu şekilde ses elde edilen çalgılardır. (örn. *theremin, hammond, dijital çalgılar*)” (Karabulut, 2015, syf 94).

Dünyada insanoğlunun yaşadığı her bölgede ve coğrafyada farklı kültürel iklimler yaşanmıştır. Bu çeşitlilik tüm belirginliği ile o kültürün yaşamına etkide bulunacağı gibi müziğine de dolayısıyla çalgısına da etkide bulunmuştur. Çalgılar buldukları kültürlerin etkileriyle geliştiği düşünülürse, biçimsel ve boyutsal farklılık gösterebilir ve farklı sınıflara ayrılabilir. Yukarıda bahsedilen sınıflamanın daha anlaşılabilir olabilmesi için çalgılar; **Telli çalgılar**, **Yaylı çalgılar**, **Nefesli çalgılar**, **Vurmalı çalgılar** ve **Tuşlu çalgılar** olarak isimlendirilecek ve konumuz olan ritim unsuru ile bütünleşen vurmalı çalgılar ele alınacaktır.

2.1. Vurmalı Çalgılar

Doğada bulunan tamamlayıcı unsurlar olduğu gibi müzikte de olan tamamlayıcı unsurlar vardır. Bu unsurlar müziğin içinde belirli bir ahengi, uyumu sağlamaya yardımcı olurlar.

İnsanoğlunun var olduğu yerde daima bulunan müziğin en temel ögesi olan vurmalı çalgılar, geçmişten günümüze kadar varlığını, her dönemde geliştirerek süregelmiştir. Vurmalı çalgılar ailesi gelişimini diğer melodik enstrümanlar ile iç içe girmesiyle de devam ettirmiştir.

“Batı dillerinde genellikle percussion adıyla anılmaktadırlar. Vurmalılar ailesi, tarihin en eski çalgılarının önemli bir bölümünü içerir. Bu çalgıların en ilkeleri bile çağdaş orkestraların vurmalılarının arasında yer almaktadır. Bunlar, müziğin yalnızca ritim, renk ve dinamik gücüne katkıda bulunmakla kalmazlar, aynı zamanda müziğin melodik ve harmonik öğelerine de katkıda bulunurlar vurmalı çalgılar denildiğinde sesleri el ya da bir

gereçle vurularak üretilen çalgılar anlaşılmalıdır. Bu çalgılarda kendi tınlayanlar (idiofon), derisi tınlayanlar (membranafon) ile ayrılıklar gösterir” (Göktaş, 1998 syf. 67).

Birçok çalgı aleti gibi hemen her müziğin içerisinde kendine yer bulan vurmali çalgılar, Türk Halk Müziği, Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Batı müziği gibi ana başlıkların içlerinde bulunan türlerle (oyun havaları, halaylar, saz semaileri, salsa, çaça, blues, Latin müzikler vs) kendine yer edinmiştir.

Bu gelişim 20. yy başlarında vurmali çalgı türlerinin orkestralara girmesiyle hız almıştır. Bunun en açık örneğini timpani isimli vurmali çalgının orkestra müziklerinde kullanılması ile gözlemleyebiliriz. Çoğu kaynağa göre timpanin askeri davuldan türetildiği bilinmekte olup Avrupa’ya Osmanlılar tarafından Haçlı Seferleri sırasında Osmanlı askerleri aracılığı ile geçtiği bilinmektedir. Bu kültürel etkileşimlerin ışığında vurmali çalgılar oluşumunu tamamlayarak Çağdaş müziklerle önemini arttırarak müzikteki yerini almıştır.

“20. Yüzyılın başlarından beri vurmali çalgılar yeni müziğe damgasını vurmuştur. Afrika’nın ritimlerinden esinlenen Albeniz ve her yeniliğe açık olan Schönberg, 1911’de bestelediği yapıtında çeşitli vurmali çalgılar kullanmıştır”(Gören, 2015, s.18).

Müziğin dinamikliği ile vurmali çalgılar arasında bir bağ olduğu kaçınılmaz gerçektir. Bu dinamik süreç vurmali ailesini de derinden etkileyerek ve çoğu müzik türünde olmazsa olmazlık hissi yaratarak, vurmali çalgıların başlı başına da bir müzik olmasında önemli rol oynamıştır.

Birkaç telli sazın bir araya gelerek oluşturdu triolar, birden fazla yaylı sazın bir araya gelerek oluşturduğu melodik zenginliğin ve ahengin doyumsuz bir hazzı olduğu aşikâr. Bu hazzı hiç şüphesiz artık vurmali çalgılarda birleşerek gerçekleştirebiliyor. 21. Yy ın vermiş olduğu bilgi paylaşımının geçmişe göre daha kolay olması, geçerli bilginin sınır tanımsızın yayılıyor olması gibi etkenler her çalgıda olduğu gibi vurmali çalgıların da olması gereken pozisyon ve donanmış hale gelmesinde önemli rol oynamıştır.

Bu gelişim vurmali çalgıların müziğin içindeki konumu ve nazariyatına etkisi olduğu gibi görsellik, şekil, kullanışlılık ve yapıım aşamasında kullanılan malzeme olarak da çağımıza uygun hal almasında etkili olmuştur. Vurmali çalgı ailesini tanıyalım;

Şekil 1 : Timpani

Timpani, ‘‘Timpani olarak adlandırılan deri yüzeyli algılar, Asya kaynaklı çok eski bir çalgıdır. Orijinali, anak bölümü tahtadan veya topraktan, üstü düğümlenerek gerilmiş deriden oluşuyordu. nce İspanya ve Güney İtalya olmak üzere Avrupa ya ilk gelişi 13. Yüzyıla kadar Arabistan’dan olmuştur. Bugünkü gelişmiş büyük timpanilerin il olarak 15. Yüzyılın ortalarında Macaristan ve Polonya üzerinden batıya geldikleri kabul edilir. Orkestralarda 17. Yüzyılda kullanılmaya başlanan timpaniler, zengin çalma olanaklarına sahip olmalarından dolayı klasik ve romantik çağda en önde gelen deri yüzeyli enstrüman oldular’’(Grkey, 1994, s.2).

Batı müziği orkestralarında yaygın olarak kullanılan timpani, alt kısmındaki pedal sayesinde icra aşamasında akort edilebilme özelliğine sahip bir vurmali çalgıdır. Müziğin formuna göre ikili olarak ve ya beşli olarak kullanılan her biri farklı notalara karşılık gelen bir çalgıdır.

Şekil 2: Ksilofon

Ksilofon, genellikle 3 buçuk oktavlık ses genişliğine sahip, klavyeli vurmali çalgıdır. Ahşapplakalara vurulan malet adı verilen tokmaklarla çalınan silofonun yaygın kullanımında kromatik klavye kullanırken, Afrika ve Asya’da kullanılan geleneksel çeşitlerinde genellikle pentatonik ve heptatonik dizilere sahip klavyeler kullanılmaktadır. C. Saint-Seans, *İskeletlerin Dansı* adlı eserinde orkestrada silofona ilk kez yer veren besteci olarak bilinir’’ (Karabulut, 2015 s. 106).

Ayrıca klavyeli vurmaları arasında ksilofondan farklı olarak, oktav farklılığı, fiziksel farklılık ve kullanılan müzik türü ile ayrılan *Marimba*, bunun yanı sıra *Glöckenspiel* isimli çalgıda malet denilen çubuklar ile çalınır ve Ksilofon ve Marimba’ dan fiziksel olarak daha küçüktür.

Şekil 3: Trampet

Trampet, geniş kasnağın iki tarafına işlenmiş deriler gerilerek yapılan bir nevi küçük davul olarak bilinen trampet iki çubuk (baget), ve ya plastik uçları olan süpürge uçlu bagetler ile çalınır. Kasnağın yan tarafına gelen titreşim aparatı ile deriye temas eden istenildiğinde kullanılan ince teller, trampette farklı bir sound yaratabilme özelliği katmıştır. İlk başlangıçta askeri bandolarda boyuna asılarak çalınan trampet, daha sonra bateri ailesi olarak bilinen davul seti ile bütünleşmiştir.

Şekil 4: Bateri

Bateri, güncel literatürde davul olarak bilinen bateri pop, rock, blues, jazz gibi müzik türlerinin yanı sıra tercihe göre THM ve TSM gibi müzik türlerinin de içerisine girmiş çalgılardandır. Fransızcadan gelen bu isim, standart şekli ile ölçüleri farklı 5 davul ve iki zilden oluşur.

“Davul (*bassdrum, kick ya da cross*) tomtolar, *trampet (snaredrumm)* ve *hi hat* gibi çalgılardan oluşur. Baget adı verilen çubuklarla çalınabildiğigibi fırça ve ya tokmaklar kullanılarak da çalınır”(Karabulut, 2015 s. 107).

Bahsettiğimiz çalgı enstürümanist kişilerin tercihlerine göre farklı zil ve farklı kick ve davullar eklenilerek de kişilerin becerisine ve müzik formuna göre setup (kurulum) olarak değişkenlik gösterebilmektedir.

Şekil 5: Def

Def (Tef) , kullanılış amacına ve yöreden yöreye değişme özelliği gösteren, ince kasnağın bir bölümüne deri(oğlak derisi), ya da hazır film gerilerek yapılan bir vurmali çalgıdır. Etrafında bulunan ikişerli gruplu 5 adet zil vardır.”Yöre ve çalan kişilere göre “*tarende, Çingene, acem*” diye isimler almaktadır. Genellikle 20-30 cm çapında olmaktadır. Bu çaptan büyük olanlarına “*Daire*” adı verilir. Daire klasik takımlar da çalınmasına rağmen def, daha halka yakın bir çalgıdır. Hanende deflerinin süslü, sedefle bezenmiş, hatta altın olanları bile vardır.

Def (tef) elde havaya kaldırılarak ve zillerin şıkırtıları duyulsun diye sallanarak çalınır. Acem definde zil yoktur. Diğer çalgılarla türkülerde ve oyunlarda kullanılır. Kırsal kesimde halen kına ve düğün gecelerinde bilhassa kadınlar eğlenmek için Def’i hem çalar hem oynarlar”(Emnalar, 1998 s. 105).

Aynı zamanda Def’in güncel müzik icrasında yeri ciddi derecede öneme sahiptir. Def günümüzde vurmali çalgı çalan kişinin becerisine göre, bendiri iki bacağın arasına sıkıştırarak ve ya bendir aparatına bağlayarak birlikte çalındığında ritmik armoniye katkı sağlaması ile de bilinir. Değişen ve sürekli gelişen popüler müzik türlerimizin birçoğunda duyabilir ve görebiliriz. İşlevselliği açısından çeşitli müziklerde kullanılan def, farklı müzik kültürüne ve coğrafyalara göre şekil açısından değişiklik gösterebilmektedir.

Şekil 6: Erzurum Sallama Tef

Erzurum yöresine ait olan sallama tefi, bayan kişilerin toplantılarında ve eğlencelerinde yöresel olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Şekil 7: Tamburine

Farklı bir tef modeli olarak bilinen Tanburine' de güncel müziklerin içerisinde kendini gösterebilen, Arap Tef'inin dairesinin yarıçapı kadar olan bir Tef çeşididir. Genel olarak, Latin Müzik formunda karşımıza çıkan Tanburine, yaygın olarak Pop ve Klasik Müzik orkestralarında karşımıza çıkabilmektedir. Daha tiz bir ses elde edebilmek amacıyla genelde dış çemberi sert plastikten üretilmiş ve kullanılan ziller, Alüminyum ve ya ince nikelaj parlaklığına sahip demir olarak kullanılmıştır.

Şekil 8: Asma Davul

Davul, "İnsanlığın başlangıcından bu yana haberleşmede, dinsel törenlerde, dans ederken, düğünler de eğlencelerde savaşlarda kullanılan aynı zamanda da duygu ve düşünceleri ifade eden bir çalgıdır. İlk çağlardaki aşiret, oymak kavgalarında kahramanlık duygularını

arttıran, intikam arzusunu harekete geçiren bir duygu yoludur. Basit yapısı, doğada kolaylıkla bulunabilecek malzemesi itibarı ile bütün kültürlerde yerini değişik boyut ve görünümde almıştır. Asma davul, silindir haline getirilmiş ağacın her iki yüzüne ip yardımı ile geçirilen hayvan derisinden ibaret olup tokmak ve çubuk aracılığı ile çalınan bir çalgıdır.

Türk Müziği içerisinde önemli bir çalgı olan asma davul, tarih içerisinde yapısal gelişimini tamamlayarak günümüze kadar gelmiş ve hak ettiği önemi ilgiyi görmeye başlamıştır. Babadan oğluna gelenek içinde intikal eden davul çalma geleneği günümüzde üniversitelerde, konservatuarlarda, halk eğitimi merkezlerinde akademik olarak öğretilmekte, hatta okul öncesi ve engelliler eğitiminde de kullanılmaktadır” (Cömert Ötken- Şahin 2014 s. 2).

“Asma Davul, Anadolu'nun her bölgesinde farklı boyutlar ve icra şekilleriyle görebileceğimiz en yaygın vurma çalgıdır. Güreşler, cirit oyunları, düğünler ve asker eğlencelerinin olmazsa olmazı davul-zurna ikilisidir. Dolayısıyla davul, zurnanın da tamamlayıcısıdır.

Doğu'da halaylar ve barlar, Ege'de zeybekler, Trakya'da karşılamalar, Karadeniz'de horonlar, Orta Anadolu'da ağır halaylar ve oyun havaları olmak üzere her bölgenin geleneksel oyunlu halk ezgileri vardır. Bu oyunların tümünün ortak çalgısı asma davuldur. Bölgelere göre asma davulların boyutları farklılık göstermektedir. Türk Halk Müziği'nin yanı sıra Mehter Müziği'nde de önemli bir çalgıdır” (Özkızıldaş, 2018, s.37).

Şekil 9: Tumba-Bongo-Standart Cajon
(Kahon)

Cajon, Bilindiği üzere Cajon' un Peru'dan dünyaya yayılan, genelde İspanyol kökenli bir vurmali çalgı olduğu düşünülmektedir. İspanyollara Paco de Lucia isimli gitarist tarafından

geçtiği bilinmekle birlikte, İspanyolların Flâmenko olarak adlandırdıkları müzik türü ile iç içe girmiş olmazsa olmaz bir vurmali çalgı olduğu bilinmektedir.

“Cajon (Kahon), İspanyolcada ‘‘kasa’’, ‘‘çekmece’’ ve ya ‘‘Kutu’’ anlamına gelen bir sözcüktür. Kökeni Peru’ya dayanan, ince kontrplaktan yapılan, ön ve diğer yüzeylerine elle, parmakla ve ya fırça, tokmak, çubuk vs. gibi araçlarla vurularak çalınan altı yüzeyli kutu şeklinde vurmali bir çalgıdır’’ (<http://cajonist.com/cajon-tarihi>).

“Cajon, günümüzde dünya üzerinde yaygın olarak kullanılan ve üstüne oturularak icra edilen bir çalgıdır. Ön kapağa uygulanan el vuruşlarından temel olarak iki ses elde edilir. Kapağın ortasına doğru uygulanan el vuruşları bas, kapağın üst kenarlarına yakın hatta en uç tarafına uygulanan vuruşlar ise tiz sesler ortaya çıkarır. Bu vuruşlar dışında icra edenin kabiliyetine ve tercihine göre yan yüzeylere de vurularak farklı sesler elde edilebilir. Aynı zamanda ölçüleri farklı olması sebebiyle farklı tınılara sahip iki Cajon’ unun aynı anda icra edilmesiyle bir anlamda ritmik bir armoni sağlanabilir ya da bir Cajon ritmik katmanı taşırken, diğeri doğaçlamalar yapabilir. Bas ve tiz seslerin etkili bir şekilde kullanılarak icra edilmesi, günümüzde Cajon’ un, birçok vurma çalgı icracısının kullandığı bir çalgı haline gelmesine zemin hazırlayan etkenlerden biridir’’(Kaya, 2017 s.29-30).

Cajon’ un bu kullanışlılığı Şekil:9’da görülen şekilde Cajon türlerinin ortaya çıkması ile hızını devam ettirmektedir. Mistik ve ayırt edici sesi ile cajon tek başına müziğin içerisinde yeterli olabilecek aktiflikte ve çeşitli ses karakterlerine sahip bir çalgı aleti olduğu düşünülmektedir.

Çağımızın göstermekte olduğu gelişim ile cajonun el ile vurulan, bas (kalın) ses çıkartan alana, davul (bateri) aparatı olarak bilinen kick pedalı bağlanarak, ayak ile çalınma kolaylığı, fırça baget ile çalındığında yine davulun (baterinin) bir parçası olan trampet hissi ile multi-vurmali çalgı çalma kolaylığı sağlayan bir çalgı olarak tanımlanabilir. Farklı cajon çeşitlerinin sehpalara bağlanması sayesinde de farklı ses çıkaran birden fazla vurmali çalgıyı aynı anda icra edebilme açısından kolaylık sağladığı düşünülmektedir.

Şekil 10: Tumba (Conga)

Tumba, ‘Kongalar muhtemel en popüler Afrika - Kübalı el davullarını tanımlıyordur. Günümüzün modern Kongaları inek derisi ile kaplıdır, Çengel çivileri tarafından ayarlanabilir ve aynen tahta bir varil gibi, tek tek levhalardan (çıtalar) ile bağlanarak elde edilebilir. Orijinal şekli, Batı Afrika'daki Bantu Kongasına kadar uzanıyor ve hala bir kütükten oyuluyor. Mandallar, karkas içerisine oturtulduktan sonra kürk takılır ve ayarlanır, daha sonra karkaslar çivilenmeye başlandı.

Bir salsa grubundaki klasik set iki Konga' dan oluşuyor, ancak bu arada üç virtüözlü Congueros'ta üç hatta bazen beş Kongalar duyulabilir. Vurmalı folklorda, her biri tek bir davulcu tarafından çalınır.

Kongoların pek çok adı var: Tumbadora, Rebajador, Buleador, Salidor, Tres Golpes... Bunun nedeni, seleflerinin farklı şekillerde inşa edilmeleri ve kültürel miraslarına, bölgelerine ve ritmik tarzlarına bağlı olarak kendi adlarına sahip olmalarıdır’’(Schüler, 2008, s.22).

Günümüzde popüler olarak kullanılan bir çalgı olarak Konga’lar; hemen her müzik tarzında, kendine özgü ses tınısı ile ritmik armoniye katkısı açısından önemli bir yere sahiptir.

Her vurmalı çalgının olduğu gibi Konga’nın da kendine özgü bir çalım tekniği vardır. İki elin parmakları da yan yana kapalı şekilde, avuç içinin bilekten hareketi ile icra edilir.

Şekil 11: Bongo

Bongolar ahşap bir köprü ile birbirine bağlanmış bir çiftte iki küçük çift tamburdan oluşur. Yapım prensibi Conga ile aynıdır, yani yapıştırılmış ahşap çıtalardan, gövdeye monte edilir ve çemberler ve gergi kancaları ile ses verilir. Burada da doğal deriler daha yaygındır, ancak daha küçük maço davulları üzerindeki eğilim daha çok plastik deriden yana yüksek, zira daha sesli, tiz ve daha hava koşullarına daha dayanıklı olduğu için tercih edilmekte. Davulların adı burada da aynı Timbale de olduğu gibi " Macho " (yüksek) ve " Hembra " (derin). Dizler arasında çalınır, ancak daha büyük bir vurmali sette özel olarak tasarlanmış stantlara da yerleştirilebilirler”(Schüler, 2008, s.23).

“Yapımında ağaç kabuğu, hayvan derisi, plastik, fiberglas, röntgen filmi, metal ve sentetik malzemeler kullanılır. Morocco'da seramik'ten yapılanları bulunur. Flâmenko ve İspanyol müziğine oldukça uygun bir çalgı aleti olan Bongo, el ve parmaklarla çalınır”(https://www.turkcebilgi.com/bongo) .

Şekil 12: Timbal

Timbal, Latin kökenli vurmali çalgıdır. Standart timballer genelde 13-14 ve 15 cm çapında olabilirler. İkili olarak kullanılan timballerin biri diğlerinden daha tiz karakterli ve çap olarak da büyük olana oranla daha küçüktür. Müzikte kullanıldığı tarza göre çapları büyüyüp küçülebilir. Trampet'e çok benzer olup, yalnızca üst tarafında plastik deri ya da tercihe göre işlenmiş kâğıt deri, dairenin etrafındaki vidalar ile gerilir. Çemberin alt tarafı boştur.

Yaygın olarak Latin Müzik formunda ritmik alt yapıyı sağlaması ile bilinen timbal, eşit boyda eşit kalınlıkta iki adet tahta çubuk ile çalınır. Buna ek olarak timbal yalnızca çubukların deriye vurulması ile değil metal çember olarak bilinen kasnak denilen kısımlara vurularak da icra edilebilir.

Şekil 13: Kudüm

Kudüm, "Yarım küre biçiminde bir çift küçük davuldan oluşan ve din müziğinin önemli çalgılarından "kudüm", dindışı ve mehter müziğinde "nakkare" adıyla anılıyordu. "Tambur", "kemençe", "kanun" gibi çalgılarla zenginleştirilmeden önce Mevlevî müziğinin dört temel çalgısından biri (diğeri "ney", "rebap" ve "halile") olan kudümün, çapları yaklaşık 28-30 cm civarındaki davulları, dövme bakırdan yapılmış olup biri büyük diğeri küçük iki tasa benzer.

Yüksekliği ise yaklaşık 16 cm. olan taslar, dibe doğru daralırlar. Büyüğünün ağzına iki, küçüğünün ağzına bir milim kalınlığında deri gerilir. Tiz ses veren davul (tek) sola, öbürü (düm) sağa konur.Devrilip sallanmalarını önlemek için, simit denen, içi pamuk doldurulmuş bir çift meşin halka üstüne oturtulan davullar, "zahme" denilen bir çift ahşap çubukla çalınır. "Kudüm"ün bakır gövdesi, metalik tınıyı gidermek amacıyla çoğunlukla dıştan meşinle kaplanır"(http://www.mevlana.gov.tr/TR-78243/kudum.html).

Şekil 14: Bendir

Bendir, ‘‘Bendir algısı, Hititlerin merkezi olan Anadolu’dan Orta Asya, Mezopotamya ve tüm Avrupa’ya yayılan ve genellikle elle çalma tekniğinde icra edilen bir çalgıdır. Tarih ncesi çağlarda icat edilen ve bu zamana kadar tüm medeniyetler tarafından kullanılan bendir algısının, ahşap üzerine gerilmiş diğer derili vurmali çalgıların da atası olduğu düşünülmektedir. Redmond (1997:), ‘‘Bilinen en eski kutsal ritüel enstrümanlarından biri olan bendir, ilk kez M.. 6000’ de Anadolu’da bir tapınak duvar resminde karşımıza çıkar.’’ şeklinde ifade etmektedir. Anadolu toprakları, birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, insanlık tarihinin çeşitli dönemlerinde uygarlıklar beşiği olarak birçok kültür mirasını günümüze kadar taşımıştır’’(Akdemir, 2017, s.996)

Günümüzde yaygın olarak kullanılan, ağaçtan oluşan çembere, hayvan derisi ve ya plastikten işlenmiş film çekilerek bütün hale getirilen Türk Halk Müziği’nde, Geleneksel Türk Sanat Müziği formlarından Dini Musikide başta olmak, üzere birçok müzik formunda yaygın olarak kullanılan vurmali çalgı türüdür. Geçmişte yaygın olarak hayvan derisi gerilerek kullanılan bendir, günümüz teknoloјisi aracılığı ve çalgı icracılarının kolaylığı açısından, akort edilebilme özelliği kazanmış ve çembere sabitlenen metal vidalı çubuklar sayesinde akort edilebilme donanımına sahip olmuştur

Bendir’in müziğin içerisinde bu denli çeşitliliği icra sırasındaki kullanımına da yansımıştır’’Klasik Türk Müziğinde genelde tek elle havada tutularak, Türk Halk Müziğinde diz üzerinde tutularak icra edilmektedir. Günümüzde ise kalabalık orkestralarda güçlü ses elde etmek, rezonansı azaltmak (bacak arasında sesin yayılımının daha aza indirgen-diği için) ve birden fazla vurmali çalgıyı bir arada kullanabilmek için bacak arası ve ya sehpaye tutturularak icra edilmektedir’’(zkızıltaş, 2018, s.42).

Bendir’in çeşitli müzik formlarında kullanıldığı göz önüne alındığında kullanılan ağaç, çember boyu, kullanılan deri ve deriye i çember kısmından montaj yapılan halkalar,

kasnak genişliği gibi değişik şekillerde bendir türleri ile karşılaşılabilir. Bunlardan Klasik Türk Müziğinde kullanılan bendirin ölçü olarak daha büyüğü ve kasnağında ziller bulunan bendir türüne ‘‘daire’’ adı verilir.

Şekil 15: Erbani

Erbani, ‘‘Erbane, binlerce yıldır Mezopotamya ve İran coğrafyasında kullanılan vurmali bir çalgımızdır. Süryani, Arap, Kürt, Ermeni ve Farisi kültürlerinde mevcuttur. Bu saza Araplar ve Farisler ‘‘def’’ demekte, Kürdler ise ‘‘erbane‘‘, ‘‘arbane’’ ve ‘‘arbani’’ gibi isimler vermektedirler.

Gövdesi eğilmiş bir ağaçtan oluşturulan kasnaktan müteşekkildir. Bu kasnak için genellikle **gürgen** ve **ihlamur** ağacı kullanılır’’(<http://www.kamufinans.com/erbane-nedir-erbanenin-temel-ozellikleri-nelerdir/>).

Yapısı bakımından bendirin kasnağına göre daha ince kasnaklı olması bu bendir türünün elde tutularak çalınmasına olanak sağlamıştır. İçerisindeki halkalar bu bendir çeşidini icra aşamasında normal bendirden ayıran karakteristik bir ton sağlar. Aynı zamanda bu halkaları ileri itme eylemi ile gerilmiş olan deriye temas etmesi sağlanarak farklı bir müzikal renk katar. Günümüzde grup olarak da çalınan bu bendir türü, yöresel eserler dışında Türk Halk Müziği ve Tasavvuf Müziğinde de yaygın olarak kullanılır

Şekil 16: Nağara/Koltuk Davulu/Doli

Koltuk Davulu/Nağara (Doli), Azerbaycan'da yaygın olarak kullanılan bir ritim sazıdır. İlk bakışta asma davula benzetilse de ölçü olarak asma davuldan, çember çapı ve kasnak olarak isimlendirdiğimiz vurulan kısmın darlığı ile ayrışır. Ayrıca koltuk davulu kucakta, vurulan yüzeye bir aracı alet (bağet, sopa, tokmak, çubuk vs.) kullanmadan el ile çalınır. Her iki kısmı da hayvan derisi ya da işlenmiş plastik film kullanılarak icracılara sunulduğu görülür. Günümüzde yaygın olarak kullanılan koltuk davullarında işlenmiş plastik film kullanılmaktadır. Filmlerin çekildiği bu iki kısımdan biri tiz, diğeri ise tiz olana göre daha bas olarak yapılır.

Koltuk davulu deri ya da film gerilerek ses çıkartılan vurmali çalgılardan farklı, özellikli bir çalım tekniğine ve ses rengine sahip olması ile de bilinir.

Şekil 17: Toprak Darbuka

Darbuka, Silindir şeklindeki bu enstrümanın Arap merkezli olduğu bilinmektedir. “ Elle çalınan vurmali çalgılarımızın hemen hemen en tanınmışlarından. Arapça “dümbek” olan çalgı yurdumuzda yörelere göre, “dümbek, deblek, güp, küp, dümbek, dönbeğ” adlarını alır. Tok ve derin bir yapısı vardır” (Emnalar, 1998, s. 104).

Günümüzde darbuka Türk Müziği formlarında kullanılmasının yanı sıra, dünyaca bilinen ve çeşitli toplumların ilgisini çekebilmiş çalgılar arasındadır. Şekil 17 de görülen Toprak Darbuka toprağın işlenmesi ile çömlek ustaları tarafından resimdeki şeklini alır. Hayvan derilerinin işlenmesi ile darbukanın ağız olarak adlandırılan bölüme ipler ve yapıştırıcı yardımı ile gerilerek kullanılır.

Ortaya ilk çıktığı yıldan beri gelişimini tamamlayarak farklı maddeler kullanılarak çeşitlendirilmiş darbuka çeşitleri bulunmaktadır. Bu çeşitlenme enstrümanın ham maddesine ve kullanıldığı müzik formuna göre değişiklik göstermiştir. “Plastik malzemelerden yapılan döküm darbukaların kasnaklarına, toprak olanlarda görülen nemden ve ısı değişikliklerinden kaynaklanan akort problemlerinin önüne geçmek için, deriyi (suni deri) gelecek metal vidalar eklenmiştir”(Karakol, 2011, s. 48). *Toprak*

darbuka, Bakır darbuka, alüminyum darbuka ve döküm darbuka maddelerin çeşitlerinin her birinin çalım tekniği de değişime uğramıştır.

Şekil 18: Alüminyum, Bakır ve Döküm Darbuka

Şekil 19: Parmak (Oyun) Zili

Parmak zili, düğün, kına geceleri gibi eğlencelerde hanımların kullandığı, her el de iki adet bulunacak şekilde kullanılabilir. Güçlü ve tok ses elde etmek için kullanılan el zili genelde pirinç alaşımından yapılır. Ortalama 5-7 cm çapı bulunan zilin ortasındaki delikten, parmak büyüklüğüne göre kullanışlılık açısından parmaklarda kalmasını sağlayan lastikten yapılmış esnek dar yuvarlak halkaları vardır.

Genel olarak Orta Anadolu coğrafyasında, Karadeniz'in Kuzey'inin bir kısmında sadece hanımların eğlencesinde değil, köçeklik geleneği olan illerde erkekler tarafından da kullanılır.

Parmak zili yalnızca Türk Halk Müziği icralarında değil günümüzde Popüler Müzik türlerinde, hatta Batı Müziği orkestralarında da eser çeşitlerine göre farklı büyüklüklerde ziller kullanılmaktadır.

Şekil 20: Zilli Maşa

Zilli Maşa, ‘‘Maşa biçiminde iki demir kolun uçlarına yerleştirilen karşılıklı zillerden meydana gelmektedir. Demir kollar kapatılır açılarak zillerin birbirine teması sağlanır. Genelde kadınların düğün ve eğlencelerinde kullandığı bir ritim aletidir. Arada maşa titretilerek ziller hep beraber çalınır. Sesi şakrak, gürültülü ve oynaktır. Usta bir çalgıcının elinde güzel bir ses halini alır’’(Emnalar, 1998, s. 107).

Şekil 21: Halile

Halile, ‘‘Halile her iki elle tutulan zillerin birbirine vurulmasıyla icra edilir. Halile dini müzik ve mehter müziğinin önemli eşlik enstürmanlarından biridir’’(<http://www.mutriban.com/mevlevi/mevlevi-sazlari/halilehalile/>).

Şekil 22: Oyun Kaşığı Çeşitleri

Kaşık; Anadolu’ da yaygın olarak kullanılan kaşık ilk başlarda yörelerde oyun kaşığı olarak öne çıktığını gördüğümüz kaşık, günümüzde vurmali çalgı ailesine girmiş eşlik vurmali çalgılardandır. Atınç EMNALAR’ a göre; ‘Ritim saz olarak çalınan en iyi kaşık şimşir ağacından yapılmaktadır. Diğer sazlara eşlikçilik yanında, bazı bölgelerde oyuncular, hem çalar hem oynarlar. Çalınan kaşıklar yörenin folklorik özelliklerini yansıtmak biçimde yapılır. Bir elle çalınan iki kaşık, aynı ağaçtan, yalnız oyma tekniği ile çıkarılmaktadır’(Emnalar, 1998, s. 106).Halk Oyunlarında yaygın olarak kullanılan kaşık, icra edilirken elde, dize vurarak da çalınabilmektedir.‘Kaşık saplarının kısa olduğu kaşıklara ‘Şavşak’ denilir. Çok iyi kaşık çalmaya ‘Döktürü’, bu tür havalara da ‘Döktürü Havaları’’denir’(Emnalar, 1998, s. 107)

Şekil 23: Metal-Plastik-Ahşap Shaker

Shaker; demir, ahşap ve ya plastik olarak ortaya çıkmış, içerisinde ufak demir alaşımlar ve ya ahşap parçalar olan efekt (renk) olarak kullanılabilen vurmali enstrümanlardır.

Bu vurmali çalgı içerisinde bulunan ufak metal ya da plastik parçacıkları, icracının Shaker' ı ileri geri ve ya aŐađı yukarı hareket ettirmesi ile bu ufak parçacıkların Shaker' a temas etmesi sağlanarak ses çıkarır. Kendine özgü bir sesi vardır. Dış yüzeğinde kullanılan maddeler ve içerisinde ki parçacıkların kalınlığı Shaker' ın kullanılacağı müzik türüne göre icracılar tarafından tercih edilebilir.

Shaker yalnız başına kullanılabilmenin yanında birkaç farklı çalgı aleti ile kullanılarak, ritmik armoniye zenginlik katan bir çalgı aleti olarak bilinir.

Şekil 24: Üçgen Zil / Triangel

Üçgen Zil; elik metal alaşımdan yapılmış, üçgen Őekline benzeyen bir çalgıdır. Yine kendi alaşımından oluşan, metal ince bir çubukla vurularak ses elde edilir.

“Üçgenin yüksekliği, belirsiz sesi öylesine parlak ve nettir ki, ff gürlükle çalan bir orkestranın üzerine bile rahatlıkla duyulabilir” (Göktaş, 1998 s. 67). Genellikle eserlerde belirtmek istenilen vurgu yapılacak yerlerde, cümle sonlarında ve eserin bitiŐinde kullanılabilen bir efekt vurmali algılardandır.

Şekil 25; Claves – Cowbell – Block Cowbell

Claves; yaklaşık 20 cm uzunluğunda silindirik Şeklindeki işlenmiş sert tahtalardan oluşan bir vurmali çalgıdır. Bunlara ses odunları da denilmektedir. Bu iki ses odunu birbirine vurulduğunda güçlü, parlak bir ses oluŐtururlar.

“Tarihsel olarak, güller, gül ağacı, abanoz ve grenadilla gibi sert ağaçlardan yapılmıştır. Modern versiyonlar genellikle cam elyafı veya hatta sert plastikler gibi sentetik malzemelerden yapılır” (<https://www.thoughtco.com/claves-instrument-3552870>).

“İlk olarak Afro-Küba halk müziğinde kullanılmış olan Clavesler Latin-Amerikan dans gruplarında çeşitli sabit ritmik kalıpları koruyan araçlar arasındaydı. Bunlar, eski zamanlardan beri birçok kültürde, ritüelde, eşlik eden çalışmalarında ve eşlik etmenin yanı sıra müzik ritminde kullanılan, en eski müzik enstrümanlarından biri olan sopaların ya da ritmin modern örnekleridir”(<https://www.britannica.com/art/claves>).

Latin Amerika kökenli vürmalı çalgılar arasında ritmik armoniyi ve ritmik alt yapıyı sağlaması açısından yaygın olarak kullanılmaktadır.

Cowbel; diğer ismi ile inek çanı olarak bilinen çalgı, genelde Latin Müzik ve Popüler müzik formlarında yaygın olarak kullanılan bir vürmalı çalgıdır. İnek çanının çalgı aleti halini alması ile şuan ki şeklini almıştır. Kullanılan müzik formuna göre boyları büyüyüp küçülebilmektedir.

İçi boş demir alaşımdan yapılan bu vürmalı çalgı bir sehpaye bağlanarak ya da elde tutularak, baget adı verilen tahta çubuklar ile çalınır. Bagetler ile Cowbel’ in orta, arka ve ağız kısmına vurularak farklı tonda sesler elde edilebilmektedir.

Davul(bateri) ailesi ile birlikte de yaygın olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda icracının yeterli olmasına göre timbal, cajon, tumba ve bongo enstrümanları ile de aynı anda kullanılabilir.

Cowbel’ in plastik madde alaşımından yapılanı ise, “Block Cowbel” olarak bilinir aynı zamanda Cowbel çeşitlerinin tahta olanı da bulunmaktadır.

2.2. Ritim

Müziğin içerisinde ve insanoğlunun var olduğu yerde daima bulunan “ritim” araştırmalarımıza göre Latince de akış anlamına geldiği bilinmektedir.

Bulduğumuz evrende her şey, düzen içinde hareket etmektedir ve aslında evrenin hareketi de ritmik bir unsurdur. Ritim de müzikteki hareketin sayılarla anlatılması olarak bilinir. Ritim için hareketin tanımını yaptığımızda o halde ritmin durduğu yerde yaşamında durabileceğinden söz edebiliriz.

İşte evreninde sürekliliği, ritmik hareketin devam etmesine bağlıdır. “Ritim tek bir konu için kısıtlanamayacak kadar geniş bir çerçeveye sahiptir. Ritim; canlı varlıklar için yaşamın

olduğu her yerde; tabiat olaylarında, gelişim ve devinim gösteren her alanda mevcuttur. Örneğin mevsimlerin oluşumu; her mevsim yılda bir kez kendini mutlaka gösterir, sürekliliği, tekrarı, devinimi içinde barındırır. Bu sebeple mevsimlerin bir ritim oluşturduğunu ifade etmemiz hiç de yanlış olmayacaktır”(Marmara, 2016, s.4).

Aynı zamanda müzik içerisinde anahtar hat olmasıyla bilinen ritim, müzikte ki önem ve yönlendiriciliği ile de bilinmektedir.

“Müzikte zamanın belirli bir süre içinde eşit veya değişik uzunlukta parçalara bölünmesine ritim denir. Bölünen her parçanın başı vuruşlarla belli edilir. Birbirlerini takip ederek bir düzen oluşturan bu vuruşlar müzikal yapı içerisinde anahtar rollerden birini üstlenerek orkestraya yön vermektedir. Ritim, müzik dışında da incelenebilen ve günlük hayatta, doğada, insan vücudunda, kısacası pek çok alanda gözlemlenebilen bir unsurdur. Örnek olarak kalp atışında, sanayi makinelerinde, bir atın koşusunda süregelen ritim örnekleri tespit edilebilir”(http://nasilkolay.com/muzikte-ritim-nedir).

“Ritim kavramı vuruş, ölçü, tempo vb. gibi tüm unsurları bulunduran genel yapıyı ifade eder. Düzen ritimden doğar ve müzikal icra, süre, yoğunluk ve vurgu ilişkileri kuran ritmin aracılığıyla anlaşılır hale gelir. Ritmin içinde zaman kavramı vardır. Başlayıp bitirmekle yükümlü olduğumuz bir zaman dilimi vardır. Ancak bu zaman dilimi içerisinde bu sistemin belli bir düzen içerisinde süren değerler ile başlayıp tekrar etmesi ve bitmesi gerekir. Öyleyse tekrar, ritim için olmazsa olmazdır”(Şahin 2009 s. 70-71).

“Bir notanın ardından diğerinin, özel hız kurallarına uyulmadan, aksanlar ve duraksamalar olmaksızın çalınması durumunda sesler en temiz biçimde çalınsa bile en duygulu eserin tüm güç ve ifadesinden yoksun kalacağını herkes ilk bakışta görebilir. Bundan dolayı, bir müzik eserine yaşamını ve gücünü veren hareket, vuruş ve ritimdir”(Arapgirlioğlu-Kalan,2011 s.39).

Bu denli önemli olan ritim konusu, ritim ile ilişkili kavramların oluşmasını beraberinde getirmiştir. Bu kavramların doğru bilinmesinin, ritmi anlama ve icrası aşamasında kolaylık sağlayacağı düşünülmüştür.

2.2.1. Ritim ile İlişkili Temel Kavramlar

Metronom; müziğin ve ritmin düzeni, ahengi ve uyumu için olmazsa olmaz araçtır. Bir ezgide ilk olarak hissedilen atım olarak da adlandırdığımız bu araç, birlikte ve bireysel icralarda birleşmeyi sağlar. Metronom, yalnızca icra aşamasında kolaylık sağlamakla birlikte, dinleyici olarak bakıldığında da düzen ve akıcılığın en üst seviyede olmasında yardım eder.

“Duyumun önemli bileşenlerinden biri olan metronom/tempo, bir müzik parçasının icra zorluğunun ve esere aktarılmak istenen ruh halinin belirleyicisidir”(Şahin,2009,syf.78)

Atım;”Müzik eserlerinde, ritmik yapının en alt katmanını oluşturan ve eserin notalarında görülmemesine karşın, seslendirme sırasında hissettiğimiz ve istenildiğinde bazen (bazen de farkında varmaksızın) ayak vuruşu, el vuruşu ya da benzeri eşit aralıklı devinimlerle yansıttığımız kalp atışına benzeyen bölümlenmeye “Atım” denilmektedir”(Atalay,2009,s.1).

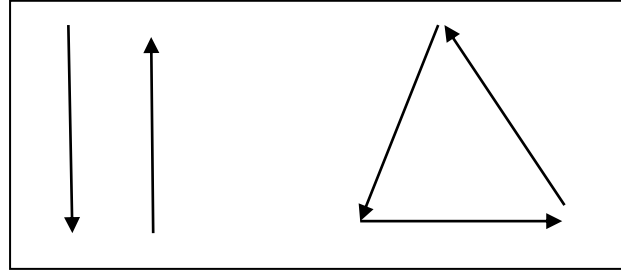
Tartım;“Müzikte sesli ve sessiz olmak üzere iki çeşit süre yer alır. Sesli süreler notalarla, sessiz süreler ise suslarla (eslerle) ifade edilir. Bir zaman içerisindeki süre kümesi ise tartımı meydana getirir. Bazı kaynaklarda tartım kavramına karşılık olarak süre kalıbı, gruplama, nota kümesi ifadelerine de rastlanmaktadır”(Özkızıtaş,2018,s.22).

Düzüm; “Düzüm zaman içindeki uygunluk olarak ifade edilebilir. Örnek olarak, zaman içinde düzenli tekrarlanan basit vuruşlar olan saat tik-tak’ larını veya kalp atışlarını gösterebiliriz. Düzümde önemli unsur vuruşlar ve bu vuruşların kuvvetli veya zayıf nüansa oluşlarıdır”(Yarkın, 2014, s.7).

Atınç Emnalar’ a göre;“eskilerin “ika” dedikleri düzüm, tartımda gördüğümüz tek tek vuruşların ya bölünmesi, ya da birleşmesi yoluyla ortaya çıkar. Tartım vuruşlarının sözel veya ezgisel amaçlı olarak değişik şekillerde bölünmesidir”(Emnalar, 1998 s.109).

Vuruş; Temel müzik öğretilerinde zamanları bir birinden ayırmak için, nota değerlerini tartıp doğru sürede seslendirmek için kullanılan bir kavramdır. Ölçüler içerisinde ki seslerin sürelerini tespit ederken, vuruş hareketlerinden yardım alınarak, seslendirme yapılır. Genel tanımlarda vuruş güçlü ve zayıf zamanları belirginleştirerek, müzik içerisindeki tempoyu belirlemede de yardımcı olması açısından önemlidir.

Müzikte iki, üç ve dört süreli zamanlar karşımıza çıkmaktadır. Basit usulleri, karma usullerle birleştirilerek iki bölünmeli ve üç bölünmeli vuruşlar bir arada kullanılabilir.Ya da elimizde 2+3+3 şeklinde dizilmiş bir zaman varsa, bunu vuruşlarla ifade etmek için bir adet 1 vuruş ve iki adet 3 vuruş süre uzunluğunu bir araya getirerek ifade ederiz. Zamanların uzunluklarının anlaşılması kolay olması açısından vuruşlar ok işaretleri ile gösterilmektedir. Aşağıda 2 ve 3 vuruş süreleri oklar ile gösterilmiştir.

Aksan; ‘‘Tıpkı bir kelimenin telaffuzunda vurgulama, uzatma bekleme gibi hamlelerin, notalar veya akorlar üzerinde tek başlarına mı, yoksa diğerk nota veya akorlarla ilişkilendirerek mi çalınacağı, sesin nasıl başlayıp biteceğı gibi birçok nokta da rehberlik eden bir kavramdır’’(Ergörün,2018,s.7).

Bir ölçünü içerisinde ki bazı nota gruplarının, aksan işareti olan sesi güçlü vuruşlar ile belirginleştirerek, aksan olmayan sesleri ise aksan olan seslere göre daha zayıf (gölge)vuruşlar ile icra edilmesine de aksan denilmektedir.

Usul-Ölçü; önceden belirlenmiş ritimlere denir. Ritimlerin düzümlerinin bir araya gelerek oluşturduğu müzik eserlerinin çeşitliliğine göre, yöreden yöreye farklılık gösterebilen müzikal bir kavramdır.

‘‘Usul, seslendirmede takip edilen yol, yöntem, bir ezginin vuruş ve süre bakımından eşit uzunluktaki bölümlerinden her birine verilen isimdir’’(Gök,2011, s.4).

Usul günümüzde yaygın olarak rakamlarla belirtilen THM, GTSM ve Batı Müziğı arşivlerindeki eserlerinde ölçünün en başında gösterilen üst üste yazılan rakamlar ile belirtilir. Aşağıda gösterilen 2 rakamı; usulün zamanını, 4 rakamı ise; usulde vurulacak notanın değerini gösterir. Yani bir ölçüde toplamda 2 adet 4’lük notaya eş değerinde notaların olacağını belirtir.

Türk Müziğı Literatürün de her bir değer ‘‘düm-te-ta-hek vb’’ olarak seslendirilirken, evrensel çeşitli müzik formlarında ve ya çeşitli kültürel müziklerde ‘‘ta-dum-ka-di-mi’’ vb. gibi hecelerle notanın, aksanın, usulün çeşitli hal ve darplarına göre değişerek, seslendirilip vurulabildiğini söyleyebiliriz.

Müzik eseri içerisinde ölçü ise, müzikal bir eserlerin tüm seyri hakkında bilgi veren ve eser boyunca tarz ve türe göre değişkenlik gösterebilen seyir (eser ilerleyişi) hakkında bilgi veren bir kavramdır.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama teknikleri ile toplanan verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına değinilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada kaynak tarama ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak mevcut durum hakkında bilgiler toplanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009). Araştırmada aynı zamanda, mevcut durum saptaması yanında uzman görüşlerinin elde edilmesi için yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (2003)'e göre Yarı yapılandırılmış görüşmeler, sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir(Akt. Kaynak, 2018, s.341-342).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, çalgı performansının geliştirilmesine yönelik oluşturulan etüt ve egzersizler oluşturmaktadır. Bu evren doğrultusunda örneklemini ise vürmalı çalgı performansının geliştirilmesine yönelik hazırlanan etüt ve egzersizleri içeren temel tartım çalışmaları oluşturmaktadır.

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma gurubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında çeşitli üniversitelerin Türk Müziği devlet Konservatuvarları ve Devlet Konservatuvarlarında görev yapan Vürmalı Çalgılar dersi veren 6öğretim elemanı ile Türk Radyo ve Televizyon Kurumu(TRT)'de görev yapan 2 vürmalı çalgı sanatçısı oluşturmaktadır. Vürmalı çalgı ders içeriklerinin belirlenebilmesi, temel tartımların vürmalı çalgılar üzerindeki önemi ve kullanılabilirliğinin saptanabilmesi için yukarıda belirtilen öğretim elemanları ve

sanatçıların görüşlerine başvurulmuştur.Görüşmeye katılan öğretim elemanları ve sanatçıların görev yaptığı kurumlar ve demografik bilgileri tablo 1 ve tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 1.Görüşmeye Katılan Öğretim Elemanı ve Sanatçıların Görev Yaptığı Kurumlar

Kurum Adı	Frekans(f)	Yüzde (%)
İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı /Kompozisyon Bölümü	1	12,5
Türkiye Radyo ve Televizyonları Kurumu/Türk Halk Müziği Ritim Sanatçıları	2	25
Eskişehir Anadolu Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı	1	12,5
Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı /Vurmalı Çalgılar Ana Sanat Dalı	1	12,5
Afyon Kocatepe Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı/ Türk Sanat Müziği Temel Bilimler	1	12,5
Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı / Geleneksel Türk Müziği Türk Sanat Müziği Ana Bilim Dalı	1	12,5
Gaziantep Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı/ Türk Halk Oyunları	1	12,5
TOPLAM	8	100

Tablo 1’e göre, görüşmeye katılan uzmanların; % 12,5 ‘i İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı /Kompozisyon Bölümü. % 12,5’i Eskişehir Anadolu Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı. % 12,5’ i Eskişehir Anadolu Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı. % 12,5’ i Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı /Vurmalı Çalgılar Ana Sanat Dalı. %12,5’ i Afyon Kocatepe Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı/ Türk Sanat Müziği Temel Bilimler. % 12,5’ i Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı / Geleneksel Türk Müziği Türk Sanat Müziği Ana Bilim Dallarında görevyapan öğretim elemanları ve %25’i Türkiye Radyo ve Televizyonları Kurumu/Türk Halk Müziği Ritim Sanatçılarından oluşmaktadır.

Tablo 2. Görüşmeye katılan Öğretim Elamanları ve Sanatçıların Demografik Bilgileri

	Frekans(f)	Yüzde (%)
Öğretim Görevlisi	6	75
Sanatçı	2	25
Toplam	8	100

	1-5 yıl	2	25
	6-10 yıl	1	12,5
Kıdem	16-20 yıl	3	37,5
	21 yıl ve daha fazla	2	25
	Toplam	8	100
	Sanatta Yeterlilik	2	25
	Yüksek Lisans	3	37,5
Eğitim Düzeyi	Lisans	1	12,5
	Sanatçı	2	25
	Toplam	8	100

Tablo 2'ye göre, görüşmeye katılan vürmalý çalgı öğretim elemanları ve vürmalý çalgı sanatçılarının unvan bilgilerine göre, % 75' i Öğretim görevlisi ve % 25' i Sanatçı kişilerden oluşmaktadır. Kıdem düzeylerine bakıldığında ise, % 25' i 1-5 yıl, % 12,5' i 6-10 yıl, % 37,5' i 16-20 yıl ve % 25' i 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Öğrenim düzeyleri dikkate alındığında ise, %37,5' inin Yüksek Lisans, % 25' inin Sanatta Yeterlilik, % 12,5' sinin lisans derecesine sahip olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, araştırmada görüş bildiren katılımcıların unvan, kıdem ve öğrenim düzeyleri dikkate alındığında çoğu kişinin yeterince deneyimli oldukları söylenebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada daha önceden yapılan durum tespitinden yararlanılarak, problem tespit edilmiş, literatür taraması yapılmış ve vürmalý çalgılar ile ilgili kitaplar, tezler ve internet kaynakları aracılığı ile bulgulara ulaşılmıştır.

Çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için vürmalý çalgılar alanında eğitim veren uzman kişilere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış, elde edilen veriler ile çalışmanın gerekliliği güçlendirilmiştir.

Sorular araştırmacı tarafından hazırlanarak, görüşme formu dil, anlaşılabilirlik ve içeriğe uygunluğunu belirlemek için iki uzmana gönderilmiş ve uzmanlardan sorulara yeterli ise (3), yeterli ama düzeltilmeli ise (2) ve yetersiz ise (1) olarak puanlama yapmaları istenmiştir. 2 farklı uzmandan alınan puanlama aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 3. Uzmanların Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu İçin Belirttikleri Değerlendirme Ölçütleri

Sorular	Uzman I			Uzman II			Toplam Puan
	Dil	İçerik	Anlaşılabilirlik	Dil	İçerik	Anlaşılabilirlik	
1	3	3	3	3	3	3	18
2	3	3	3	3	3	3	18
3	3	3	3	3	3	3	18
4	3	3	3	3	3	3	18
5	3	3	3	3	3	3	18
6	3	3	3	3	3	3	18
7	3	3	3	3	3	3	18
8	3	3	3	3	3	3	18
9	3	3	3	3	3	3	18
10	3	3	3	3	3	3	18
11	3	3	3	3	3	3	18
12	3	3	3	3	3	3	18
13	3	3	3	3	3	3	18
14	3	3	3	3	3	3	18

Araştırmada, vurmali çalgılar dersi ve temel tartımların vurmali çalgılar dersinde kullanılabilirliğine ilişkin uzman görüşlerinin alınması amacıyla vurmali çalgılar ve temel tartımlara ilişkin görüşme formu (Ek-1), oluşturulmuştur. Form 2018-2019 eğitim öğretim yılında vurmali çalgılar dersi veren öğretim elemanları ve TRT vurmali çalgı sanatçılarına uygulanmıştır. Formun birinci bölümü kişisel bilgilere ilişkin soruları, ikinci bölümünde vurmali çalgılar dersine yönelik sorular, üçüncü bölümde ise temel tartımlar ve kullanılabilirliğine ilişkin soruları içermektedir. Görüşme Formunun üçüncü bölümünde hazırlanan ankette derecelendirme ölçeği olarak “*1- Hiç, 2- Kısmen, 3- Büyük Ölçüde, 4- Tamamen*” seçeneklerinden oluşan dörtlü Likert Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan vurmali çalgı resimleri internet kaynaklı olup, notaların yazımında “Make Music Finale 2014” isimli nota yazım programı kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Betimsel araştırma modelinde olan bu çalışmada kavramlar dizini için literatür taraması çalışması yapılmış, müzik eğitimi verilen üniversiteler için, vurmali çalgı derslerinde kullanılan metotlar ve yöntemler incelenerek tablo halinde gösterilmiştir. Araştırmanın

daha sağlam bir zemine dayandırılabilmesi için, vurmali çalguların icrasına yönelik olarak hazırlanan etüt ve egzersizleri içeren temel tartım çalışmaları görüşme formu ile birlikte çeşitli üniversitelerde ve TRT’de görev yapan, alanında uzman vurmali çalgı öğretim elemanı ve sanatçılarına sunulmuştur. Hazırlanan temel tartım çalışmalarının, vurmali algular dersinde kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri alınmıştır.

Görüşmeler sonucunda elde edilen ham veriler “içerik analizi tekniği” kullanılarak analiz edilmiştir. “İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleşitilmesi, sayısallaştırılması süreci olarak tanımlanabilir. Bu yaklaşımın özünde yazılan ve söylenenlerin kategorileşitilmesi ve ne sıklıkta olduklarını saymak yatar” (Balcı, 2000). Elde edilen veriler temel istatistik yöntemlerle(frekans, yüzde) analiz edilip yorumlanmış ve ilgili tablolar oluşturulmuştur.

DÖRDÜNCÜBÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde problem cümlesine yönelik alt problemlerin çözümlerine, bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. “Vurmalı Çalgı Eğitimi Veren Uzman Kişilerin, Vurmalı Çalgılar Dersine İlişkin Görüşleri Nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmada, çalışma grubundan vurmalı çalgılar dersine yönelik düşünceleri ve görüşleri alınmıştır. Elde edilen görüşlerden örnekler kişi adı verilmeden U1, U2, Şeklinde gösterilmiştir. Sayfa sayısını artırmamak ve araştırmanın bütünlüğünü bozmamak adına her bir soru için üç uzman görüşü örnek olarak verilmiştir. Bu örnekler doğrultusunda verilen cevaplar kodlar yardımıyla nicelleştirilmiştir. Buna göre, çalışma grubuna sorulan biri Likert, dokuzu açık uçlu olmak üzere on adet soruya ilişkin verilerden elde edilen bulgular ve yorumlar açıklanmıştır.

4.1.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun “Lisans eğitimi süresince derslerinizde hangi vurmalı çalgıları öğretiyorsunuz?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

Tablo 4.Vurmalı Çalgılar Dersinde Kullanılan Çalgılara Ait Bulgular ve Yorum

Kullanılan Vurmalı Çalgılar	Frekans (f)	Yüzde(%)
Kudüm	5	12,5
Def	5	12,5
Darbuka	1	2,5
Daire	4	10
Bendir	6	15
Davul	1	2,5
Timpani	1	2,5
Marimba	1	2,5
Vibrafon	1	2,5
Silofon	1	2,5
Glöckenspiel	1	2,5

Trampet	1	2,5
Bateri	1	2,5
Zil	1	2,5
Triangle	1	2,5
Kastanyet	1	2,5
Tumba	1	2,5
Bongo	1	2,5
Cajon	1	2,5
Djembe	1	2,5
Wood Block	1	2,5
Cowbel	1	2,5
TOPLAM	40	100

Tablo 3'e göre, vurmali çalgı derslerinde %12,5 Oranında Kudüm, % 12,5 Oranında Def, %1 Oranında Darbuka, %10Oranında Daire, % 15 Oranında Bendir, %2,5 Oranında Davul, %2,5 Oranında Timpani, %2,5 Oranında Marimba, %2,5 Oranında Vibrafon , %2,5 Oranında Silofon, %2,5 Oranında Glöckenspiel, %2,5 Oranında Trampet, %2,5 Oranında Bateri,%2,5 Oranında Zil, %2,5 Oranında Triangle, %2,5 Oranında Kastanyet, %2,5 Oranında Tumba, %2,5 Oranında Bongo,%2,5 Oranında Cajon %2,5 Oranında Djembe, %2,5 Oranında Wood Block, %2,5 Oranında Cowbel, kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ülkemizde Türk Müziği eğitimi veren kurumlarda sınırlı sayıda enstrümanın kullanıldığı görülmüştür. Bunun yanında araştırma kapsamında görüşülen Batı Müziği Eğitimi veren konservatuvarda ise Timpani, Marimba, Darbuka, Bendir, Def, Davul, Vibrafon, Bongo, Glöckenspiel, Trampet, Bateri, Zil, Triangle, Kastanyet, Tumba, Silofon gibi daha çeşitli vurmali çalgılar kullanıldığı belirtilmiştir.

4.1.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun “Vurmali Çalgılar eğitimi başlangıç düzeyinde kullandığınız ders kitabı, metot ya da kendinizce uyguladığınız bir öğretim programı mevcut mudur? Açıklar mısınız?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

Tablo 5. Vurmali Çalgılar Öğretim Elemanları ve Sanatçıların Kullandıkları Ders Kitapları veya Öğretim Programlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
M. Hurşid Ungay “Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm” kitabını	3	18,75

kullanıyorum		
Kendime Ait Ders Notlarım mevcut	5	31,25
İsmail Hakkı Özkan ‘‘Türk Musikisi Usuller ve Nazariyatı’’	2	12,5
İstanbul Teknik Üniversitesi’nin Derlediği ‘‘Usul Notları’’	2	12,5
Kendi Okulumuza Ait Metotlar ile ders işliyoruz	1	6,25
Yılmaz Yüksel’ in ‘‘Usul Notları’’	1	6,25
Türk Müziği İle İlgili ‘‘Tez, Makale, İnternet’’ gibi kaynaklar	2	12,5
TOPLAM	16	100

Tablo 5’e göre, vürmalı çalgı derslerinin %18,75’ i M. Hurşid Ungay ‘‘ Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm’’, %31,25’ i Kendime Ait Ders Notlarım mevcut, %12,5’i İsmail Hakkı Özkan ‘‘Türk Musikisi Usuller ve Nazariyatı’’, %12,5’ i İstanbul Teknik Üniversitesi’nin Derlediği ‘‘Usul Notları’’, %6,25’i Kendi Okulumuza Ait Metotlar ile ders işliyoruz,% 6,25’i Yılmaz Yüksel’ in ‘‘Usul Notları’’, % 12,5’i Türk Müziği İle İlgili ‘‘Tez, Makale, İnternet’’ gibi kaynakları kullandığı tespit edilmiştir. Buna göre, uzmanların büyük çoğunluğunun, kendilerine ait ders notlarını ve Ungay’ a ait ‘Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm isimli kitabı ve kendi hazırlamış olduğu öğretim materyallerini kullandığı görülmüştür.

4.1.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun ‘‘Vürmalı çalgılar eğitiminde kullandığınız kitap ya da metotların, vürmalı çalgı ailesi için (bendir, kudüm, darbuka, vs.) ne derece yeterli olduğunu düşünüyorsunuz? Sorusuna verilen cevaplara ilişkin örneklerden bazıları şu şekildedir;

- *Usullerin ana kalıp ve velvelelerini teorik olarak öğretmemizde oldukça faydalı olduklarını düşünüyorum. Fakat iş saz icrasına geldiğinde yazılı kaynaklar oldukça yetersiz kalıyor. Hoca ile birebir yapılan çalışmalar kitap ve metotlar harmanlandığı zaman daha verimli ve anlaşılır bir çalışma ortaya çıkıyor. Kısacası kitap ve metotlar yol gösterici olabilirler, fakat tam bir öğrenme için yeterli olma oranları bence düşük.(U1)*
- *Kitap ya da metotların birçoğu Türk Müziği usullerinin teorik kısmını ele almakta, uygulama kısmı ise meşk sistemi ile ilerlemekte. Vürmalı çalgılar için birçok teknik sayabiliriz. Tüm teknikler bir arada görsel ve uygulamalı olarak metot görmedim(U2).*
- *Kullandığım materyallerin çok yeterli olduğunu düşünüyorum(U3).*

Tablo 6.Vurmalı çalgılar eğitiminde kullandığınız kitap ya da metotların, vurmalı çalgı ailesi için (bendir, kudüm, darbuka, vs.) ne derece yeterli olduğunu düşünüyorsunuz? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Kendi materyallerimin yeterli olduğunu düşünüyorum	2	25
Kitap ya da Metodların yeterli olmadığını düşünüyorum	5	62,5
Kitap ya da Metodların yeterli olduğunu düşünüyorum	1	12,5
TOPLAM	8	100

Tablo 6 ya göre, katılımcıların çoğunluğunun vurmalı çalgıların öğretiminde kullandıkları kitap ya da metotların vurmalı çalgılar için yeterli olmadığını düşündükleri görülmüştür.

4.1.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun ‘‘Öğrencilerin eğitim öğretim süreçleri boyunca kullanılan kitaplar ya da metotlar, vurmalı çalgıların öğretiminde, kolaydan zora doğru teknik becerilerin kazanımına göre mi oluşturulmuştur?’’ Sorusuna verilen cevaplara ilişkin örneklerden bazıları şu şekildedir;

- *Kaynakların usullerin öğretilmesi ve usullerin velveleli hallerini göstererek devam ettiğini düşünüyorum. Çalgı üzerinde teknik beceri kazanma konusu üzerinde durduğunu düşünmüyorum(U1).*
- *Sistemik bir metot ile çalışmadım. Bu yüzden usul sırasına göre ilerliyorum(U2).*
- *Genel olarak hayır. Meslek sazı kullanımında temel olan şeyler ve temel olan küçük usuller gösterildikten sonra belirli bir sıra gözetmeksizin büyük küçük usullerle bağlantılı olarak; yani çoğu zaman usullerin Nim'lerinden sonra büyüklerine geçilerek eserler ile ilerliyorum(U3).*

Tablo 7. Öğrencilerin eğitim öğretim süreçleri boyunca kullanılan kitaplar ya da metotlar, vurmalı çalgıların öğretiminde, kolaydan zora doğru teknik becerilerin kazanımına göre mi oluşturulmuştur? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Usul sırasına göre ilerliyorum	2	25
Sistemik olarak çalışmıyorum	4	50
Kolaydan zora giden dünya çapında bir literatür kullanıyorum	2	25
TOPLAM	8	100

Genel olarak bakıldığında güncel olarak derslerde kullanılan kaynakların, vurmalı çalgılarda usullerin kolaydan zora doğru sıralanarak ele alındığı ve kolaydan zora teknik becerilere sahip olmayan kaynaklar oldukları görülmektedir.

Bu kitapların odaklandığı konunun usullerin teorik kısımları ve velveleli halleri olması ile öğrenilen usulun eserler üzerinde icra edilerek pekiştirilmesi durumu gözlenmektedir.

Bu yüzden kullanılan kaynakların, vurmali çalgı öğrenmenin ya da icra etmenin gerekliliklerine uygun şekilde düzenlemesi ya da iyileştirilmeler yapılması gerektiği düşünülmektedir.

4.1.5. Beşinci Soruya İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun “Sizce, vurmali çalgılar alanında oluşturulmuş bilimsel yöntem ve metotları içeren yeterli kaynak mevcut mudur?” Sorusuna verilen cevaplara ilişkin örneklerden bazıları şu şekildedir;

- Özellikle Kudüm, Dendir, Daire, Tef, Erhani, Nakkare, Kös gibi sazlarla alakalı yeterli kaynağa sahip olduğumuzu düşünmüyorum (U5).
- Bilimsel yöntemleri içeren herhangi bir kaynak görmedim(U7)
- Günümüz arşivlerinde yeterli seviyede mevcut kaynak olduğunu düşünüyorum. Ancak tüm dünya literatürleri içerisinde farklı ülkelerde farklı şekillerde kaynaklar bulunmaktadır (U4)

Tablo 8.Sizce, vurmali çalgılar alanında oluşturulmuş bilimsel yöntem ve metotları içeren yeterli kaynak mevcut mudur? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Türk Müziği sazlarına ilişkin yeterli kaynak mevcut değildir	1	12,5
Bilimsel yöntemleri içeren herhangi bir kaynak görmedim.	4	50
Yeterli kaynak yoktur	2	25
Günümüz arşivlerinde yeterli seviyede mevcut kaynak olduğunu düşünüyorum.	1	12,5
TOPLAM	8	100

Tablo 8’ e göre, bilimsel öğretim yöntemlerine dayandırılan bir metodun olmaması, tam öğrenmeyi sağlayamadığı için öğrenciler ve icracılar vurmali çalgılarla ilgili farklı sorunlar yaşamaktadırlar. Gözlemlerimize göre, bu sorunların başında eğitim süresi boyunca kullanılan çalgılarla, yalnızca usullerin öğretilmesinin amaçlandığı düşünülmektedir.

4.1.6. Altıncı Soruya İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun “Vurmali çalgı derslerinizde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ya da Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini, ritimlerini öğretiyor musunuz? Eğer öğretiyorsanız hangi yol ya da yöntemleri kullanıyorsunuz kısaca bahsedebilir misiniz?” Sorusuna verilen cevaplara ilişkin örneklerden bazıları şu şekildedir;

- Derslerimde sadece Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini öğretiyorum. Anlatım, gösterip yaptırma ve birebir meşk sistemi ile ilerlemekte. Öğrencinin öğrenimi sırasında kas hareketlerini izleyerek yanlış pozisyonlara eğilimini engellemeye çalışıyorum. Bu da bana göre sadece bu yöntemle olabiliyor.(U3)
- Evet öğretiyorum. Öncelikle bona kitabı ile sesli ve sessiz süreler, batı müziği el vuruş tekniği, Türk Sanat Müziği usul vuruş tekniği ve Türk Halk Müziği tekniklerini gösteriyorum. Ve etüt okumaları ile uyguluyorum. Sınırları ben belirleyerek öğrencilere etüt yazdırıyorum ve tüm etütleri okutuyorum. Aynı zamanda usullerle ilgili eserler geçiyorum.(U6)
- Öğrenci vurmali çalgı eğitimine öncelikle kudüm ile başlar. Kürsümün başına geçtiğinde duruş, tutuş bozuklukları, hâkimiyetsizlik varsa önce bunlar giderilir ve adaptasyon sağlanır. Önce usul tanımlanır, öğretilir ve vurdurulur. Öğrenci usulu kavradıktan sonra söz konusu usulde bestelenmiş sözlü bir eser öğrenciler tarafından önce usul vurularak deşifre edilir. Solfej ile deşifre edildikten sonra eserin solfejine hâkim olunması için bir kaç kere tekrar edildikten sonra eserin güftesi ile beraber usul vurularak tekrar okunur ve eser üzerinde belirli nüanslara yer verilir. Bir sonraki usule geçilir. Ayrıca en güzel pratiğin sahnede yapıldığı düşünülerek farklı form ya da farklı müzik türlerini içeren çeşitli etkinliklerde, refakat yeteneğinin gelişmesi için vurmali çalgı öğrencisine görevlendirme yapılır.(U8)

Tablo 9.Uzmanların Vurmali Çalgı Derslerinde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ve ya Geleneksel Türk Sanat Müziği Usullerini ve Ritimlerini Öğretme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Analizi

Vurmali çalgı derslerinizde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ya da Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini, ritimlerini öğretiyor musunuz?	Frekans(f)	Yüzde(%)
Evet, öğretiyorum.	8	100
TOPLAM	8	100

Tablo 9' a göre görüşme uygulanan uzmanların tümünün, vurmali çalgı derslerinde, bölümlerin alanlarına göre usuller ve ya ritimleri öğrettikleri görülmektedir.

Tablo 10.Uzmanların Vurmali Çalgı Derslerinde Batı Müziği, Türk Halk Müziği yada Geleneksel Türk Sanat Müziği Usullerini ve Ritimlerini Öğretme Yöntemlerine İlişkin Görüşlerinin Analizi

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Usulleri örnek eser üzerinde çalıştırarak öğretiyorum.	3	37,5

Terminoloji, literatür taraması ve uygulama aracılığı ile öğretiyorum.	1	12,5
Derslerimizi meşk sistemi ile sürdürüyoruz.	3	37,5
Tarafımızca yapılan çalgılara ait gerekli metot ve yöntemler aracılığı ile öğretiyorum.	1	12,5
TOPLAM	8	100

Tablo 10' a göre uzman kişilerin çalgı derslerinde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ya da Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini ve ritimlerini öğretme yöntemleri, genel olarak meşk sistemi ve sırası gelen usuller üzerinde örnek eser çalışması ile sürdürdükleri görülmektedir.

4.1.7. Yedinci Soruya İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun ‘‘Vurmalı çalgı derslerinizde lisans süresi boyunca öğrencilerinize multi-perküsyonist (birden fazla vurmalı çalgıyı aynı anda çalabilme) bir bakış açısı kazandırmayı amaçlıyor musunuz? Amaçlıyor iseniz bunun için nasıl çalışmalar yaptırıyorsunuz?’’ Sorusuna verilen cevaplara ilişkin örneklerden bazıları şu şekildedir;

- *Ders verdiğim bölüm ve sazlarından dolayı klasik üslupta bunu kullanamıyorum. Yani, kudüm, bendir ve daire sazlarını tamamen birbirinden bağımsız kullanıyoruz.(U1)*
- *Bu durum tarz olarak konservatuvarlarda Türk Sanat Müziği üslubunun kabulleneceği bir durum değil. Akademik olarak bu tip çalışmalar yapmıyorum. Ancak öğrencilerimle birlikte nadirde olsa bendir-tef, tef-darbuka gibi aynı anda birden fazla vurmalı çalgı çalıyoruz.(U2)*
- *Zorunlu tutulmamakla birlikte beraber evet yaptırılıyor. Örneğin; bir eli bendir diğer eli ile def ve ya darbuka (öğrencinin isteğine bağlı) olarak; aynı anda farklı kalıplar vurdurulur ve ya bir eli kalıba önce başlar, diğer eli daha önce belirlenen başka bir zamanda yani diğerinden sonra başlar. Ve ya bir eli usulun ana kalıbını diğer eli velle vurur ya da iki eli birbirinden tamamen farklı zamanda usuller vurur.(U3)*

Tablo 11.Uzmanların Vurmalı Çalgı Derslerinizde Lisans Süresi Boyunca Öğrencilerinize Multi-Perküsyonist (Birden Fazla Vurmalı Çalgıyı Aynı Anda Çalabilme) Bir Bakış Açısı Kazandırma Amaçlarına İlişkin Görüşlerinin Analizi

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Ders verdiği bölüme ve enstrümanlarına uygun olmadığı için amaçlamıyorum.	2	25
Zorunlu tutulmamak kaydı ile amaçlıyorum.	1	12,5
Evet amaçlıyorum.	2	25
Hayır, amaçlamıyorum.	3	37,5

TOPLAM	8	100
---------------	----------	------------

Tablo 11' e göre uzmanların vurmali çalgı derslerinde öğrencilerine genel olarak multi-perküsyonist bakış açısı kazandırma amacıyla olmadıkları görülmektedir. Bunun başlıca sebebi görüşme sorularımıza göre, dersin verildiği bölüme ve dersin verildiği bölümdeki vurmali çalgıların uygun olmayışı olarak düşünmeleri olmaktadır.

Tablo 12.Uzmanların Vurmali Çalgı Derslerinizde Lisans Süresi Boyunca Öğrencilerine Multi-Perküsyonist (Birden Fazla Vurmali Çalgıyı Aynı Anda Çalabilme) Bakış Açısı Kazandırmayı Amaçlayan Yöntemlerine İlişkin Görüşlerinin Analizi

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
İki farklı enstrüman üzerinde iki el ile farklı kalıplar vurdurulur.	1	25
İki farklı enstrüman aracılığı ile bir el ile usulün ana hatlarını çalarken, diğer el ile usulün velvelelerini çaldırarak çalıştırılır.	1	25
Poliritmik egzersiz ve etütler kullanılarak yapılan çalışmalar ile sağlanıyor.	2	50
TOPLAM	4	100

Tablo 11' e göre öğrenciler üzerinde multi-perküsyonist bakış açısı amaçlayan uzmanların Tablo 12' de öğrencilere bu bakış açısını kazandırma yöntemleri gösterilmiştir.

Bu bilgilere göre, vurmali çalgılar üzerinde multi-perküsyonist bakış açısı kazandırmak için öncelikle kazanımın, sistemli olarak başlı başına farklı bir çalışma olduğunun bilinmesi önem arz etmektedir. Kullanılan kaynaklara bakıldığında ise, uzmanlardan yalnızca ikisinin, bu bakış açısını doğru algıladığı ve sistemli yöntemlerle çalıştırdığı görülmektedir.

4.1.8. Sekizinci Soruya İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun“Vurmali çalgı dersleriniz boyunca, ders içeriği gözetmeksizin metronom kullanıyor musunuz?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

Tablo 13.Çalışma Grubunu Oluşturan Vurmali Çalgılar Uzmanlarının “Vurmali çalgı dersleriniz boyunca, ders içeriği gözetmeksizin metronom kullanıyor musunuz?Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum

Dereceler	Frekans(f)	Yüzde(%)
------------------	-------------------	-----------------

Tamamen	3	37,5
Büyük Ölçüde	4	50
Kısmen	1	12,5
Hiç		
TOPLAM	8	100

Tablo 13’ de görülen tablo ya göre uzmanların %50’ si büyük ölçüde, %37,5’ i tamamen ve %12,5’ ise kısmen yanıtını verdiklerini görüyoruz.

Buna göre, vürmalı çalgı derslerinde, ders içeriği gözetmeksizin metronom kullanıyor oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.9. Dokuzuncu Soruya İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun ‘‘Vürmalı çalgı dersi alan öğrencilerinizin, tempoda oluşabilecek hızlanma, yavaşlama gibi problemlerin çözümlerine yönelik nasıl çalışmalar yaptırıyorsunuz?’’ ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

- *Metronom ile birlikte icra. (U3)*
- *İlk dersten mezuniyete kadar tüm teknik ve müzikal çalışmalar metronom ile yavaştan hızlıya doğru çalışılmaktadır. Ritmin aksamaması ve akıcılığı için özel metotlar ile en zor teknik, ritmik ve melodik egzersizlerde repertuarımızda yer almaktadır. Her el ve pozisyon için ayrı özel egzersizler yapılmakta ve metronom ile aksama olmadan akıcı şekilde çalınacak hale getirilmektedir. (U5)*
- *Öğrencilerimin sürekli metronom ile çalışmalarını sağlıyorum, kondisyon çalışmalarını yapmalarını öneriyorum.(U7)*

Tablo 14. Uzmanların, Vürmalı Çalgı Dersi Alan Öğrencilerine, Tempoda Oluşabilecek Hızlanma, Yavaşlama Gibi Problemlerinin Çözümlerine Yönelik Nasıl Çalışmalar Yaptırdıklarına İlişkin Görüşlerinin Analizi

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Metronom ile birlikte etüt ve icra yaptırıyorum.	7	87,5
Öğrencilerin kendi çalışmalarına bırakıyorum.	1	12,5
TOPLAM	8	100

Tablo 14’ de uzmanların öğrencilerinin tempolarına oluşabilecek hızlanma yavaşlama gibi oluşabilecek problemlerine karşı nasıl çalışmalar yaptırdıklarını sorarak uzmanlardan % 12,5oranın öğrencinin, hızlanma-yavaşlama gibi problemlerini öğrencinin kendi çalışmalarına bıraktığını,% 87,5 oranında derslerinde metronom kullandıkları tespit edilmiştir.

Buna göre, uzmanların büyük çoğunluğunun derslerinde metronom kullanarak, öğrencilerde oluşabilecek hızlanma yavaşlama gibi problemleri iyileştirmek için gerekli çalışmaların yaptırıldığına dair olumlu bir tutum sergiledikleri görülmektedir.

4.1.10. Onuncu Soruya İlişkin Bulgular

Çalışma grubunun ‘‘Öğrencilerinizin kas hafızalarını güçlendirmek ve buna bağlı olarak el ve parmak koordinasyonlarını güçlendirmek için çalışmalar yapmakta mısınız? Eğer yapıyorsanız nasıl çalışmalar yapıyorsunuz?’’ ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

- *Evet. Saz üzerinde pozisyon ve kas hafızası çalışmalarını örnek etütler vererek yapmalarını sağlıyorum.(U8)*
- *Evet yapmaktayız. Tüm dünyada kullanılan baget ve maletlerle yapılan er çeşit teknik egzersizler, tüm zorluk derecelerinde metotlarımız da bulunmaktadır. Sağ-sol elin tüm kombinasyonları, tüm ritimler, poliritimler tüm tempolarda ve farklı çalım teknikleri ile beraber her tempoda çalışılmaktadır. Bateria, timpani ve vibrafon için ayaklar da çalışmalara dâhil edilerek kusursuz olana dek çalışmalar yapmaktayız.(U5)*
- *Hayır yapmıyoruz. Bu tarz çalışmalar öğrencilerin kendi yaptığı çalışmalardır.(U4)*

Tablo 15. Uzmanların ‘‘Öğrencilerinizin kas hafızalarını güçlendirmek ve buna bağlı olarak el ve parmak koordinasyonlarını güçlendirmek için çalışmalar yapmakta mısınız?’’ Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Analizi

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Evet, yapmaktayız.	6	75
Hayır, yapmıyoruz.	2	25
TOPLAM	8	100

Tablo 15’ de % 75 oranında uzmanların, öğrencileri ile el-parmak koordinasyonlarını güçlendirmek ve öğrencilerinin kas hafızalarını geliştirmek için çalışmalar yaptıklarını, % 25 oranında uzmanın ise bu tarz çalışmaları yapmadıklarına dair bilgiler edindik.

Bu bilgiler ışığında, vurmali çalgılar yapısal olarak ve ses elde edilen kısımlarının çoğu çalgıya göre sert bir yapıya sahip olduğu düşünüldüğünde, enstrüman ile ellerin ve parmakların arasındaki ilişkiyi iyi kurmak gerektiği düşünülmüştür. Öğrencilerin enstrüman üzerinde hazır bulunuşluğunu zinde tutmak ve ellerin-parmakların esneklik kazanıp enstrüman üzerindeki hakimiyetin doğru kurulması için, görüşme uygulanan çoğu uzmanın bu tarz olumlu çalışmalar yaptırdıkları görülmektedir.

Tablo 16.Öğrencilerinizin kas hafızalarını güçlendirmek ve buna bağlı olarak el ve parmak koordinasyonlarını güçlendirmek için nasıl çalışmalar yaptıklarına ilişkin görüşlerinin analizi

Kod	Frekans(f)	Yüzde(%)
Evet. Saz üzerinde pozisyon ve kas hafızası çalışmalarını, örnek etütler vererek yapmalarını sağlıyorum.	6	75
Hayır, yapmıyoruz. Bu tarz çalışmalar öğrencilerin kendi yaptığı çalışmalardır.	1	12,5
Hayır yapmıyoruz. Bu konu ile ilgili bir çalışmam yok.	1	12,5
TOPLAM	8	100

Tablo 16'ya göre uzmanlardan öğrencilerin kas hafızaları ve el-parmak koordinasyonu kazanmaları için % 75' inin bu çalışmaları yaptığını, % 12,5' inin bu tarz çalışmaları öğrencilerin kendilerinin yaptığı çalışmalar olduğu yanıtını ve % 12,5' inin de yapmadığını ve bu konu ile ilgili çalışmasının olmadığı yanıtlarını aldık.

Buna göre, görüşme uygulanan uzmanlardan çoğunun öğrencilerin enstrüman üzerinde kas hafızası ve el-parmak koordinasyonu sağlamalarının önemli olduğu ve çeşitli vurmali çalgılar üzerinde bu tarz çalışmaları yaptırıldıklarını, öğrencileri için bu tarz bir kazanıma sahip olmaları gerektiğinin bilincinde olduklarını gözlemledik.

4.2. “Vurmali çalgı eğitimi veren uzman kişilerin, temel tartımların uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

TEMEL TARTIMLAR

HARUN ŞİMSEK

Şekil 26: Sağ ve Sol El Kombinasyonları ile Aksan Göstererek Temel Tartım Çalışması

Bu bulgular, aksan çalışmalarını içeren temel tartımlara ait etüt ve egzersizleri araştırma grubunu oluşturan vurmali çalgı uzmanlarından 8 kişinin yarısından fazlasının bu çalışmaları kullandığı, 3 kişinin ise hiç kullanmadığını göstermektedir.

4.2.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunun “Aksanların (güçlü vuruşların) vurulması ile etüt edilmesi sizce ne ölçüde faydalı olabilir?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

Tablo 18. Çalışma Grubunu Oluşturan Vurmali Çalgılar Uzmanlarının ‘Aksanların (güçlü vuruşların) vurulması ile etüt edilmesi sizce ne ölçüde faydalı olabilir?’ Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum

Dereceler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Tamamen	5	62,5
Büyük Ölçüde	3	37,5
Kısmen	-	-
Hiç	-	-
TOPLAM	8	100

Tablo 18’ de görüldüğü gibi, “Aksanların (güçlü vuruşların) vurulması ile etüt edilmesi” önermesine ilişkin araştırma grubunu oluşturan vurmali çalgı uzmanlarının 5’i (%62,5) “Tamamen”, 3’ü (%37,5) “Büyük Ölçüde” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bu bulgular, araştırma grubunu oluşturan vurmali çalgı uzmanlarının büyük çoğunluğunun oluşturulan etüt ve egzersizlerini vurmali çalgılar üzerinde çalışılmasının fayda sağlayıcı nitelikte olduğu görüşünde birleştiklerini göstermektedir.

4.2.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunun “Aksan çalışmalarını içeren temel tartımlar, uygun metronom hızı belirlenerek her ölçü 4 er kez tekrar edilmek üzere, her ölçüde yer değiştiren aksanlar ve el işaretleri dikkate alınarak etüt ve egzersiz olarak çalıştırılması sizce icracılar ve öğrenciler açısından ne ölçüde faydalı olabilir?” Sorusuna ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

Tablo 19. Aksan çalışmalarını içeren temel tartımlar, uygun metronom hızı belirlenerek her ölçü 4 er kez tekrar edilmek üzere, her ölçüde yer değiştiren aksanlar ve el işaretleri dikkate alınarak etüt ve egzersiz olarak çalıştırılması sizce

icracılar ve öğrenciler açısından ne ölçüde faydalı olabilir? Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum

Dereceler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Tamamen	5	62,5
Büyük Ölçüde	3	37,5
Kısmen	-	-
Hiç	-	-
TOPLAM	8	100

Tablo 19’ da görüldüğü gibi, “Aksan çalışmalarını içeren temel tartımlar, uygun metronom hızı belirlenerek her ölçü 4 er kez tekrar edilmek üzere, her ölçüde yer değiştiren aksanlar ve el işaretleri dikkate alınarak etüt ve egzersiz olarak çalıştırılması” önermesine ilişkin araştırma grubunu oluşturan vürmalı çalgı uzmanlarının 5’i (%62,5) “Tamamen”, 3’ü (%37,5) “Büyük Ölçüde” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bu bulgulara göre, araştırma grubunu oluşturan vürmalı çalgı uzmanlarının büyük çoğunluğunun oluşturulan, temel tartımlar ile uygun metronom hızı belirlenerek, aksanlar ve el işaretleri dikkate alınarak etüt-egzersiz olarak çalıştırılmasının tamamen uygulanabilir etüt ve egzersizler olduğu, görüşünde birleştiklerini göstermektedir.

4.2.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunun “Temel tartımların öğretimine yönelik oluşturulmuş bona çalışmaları, size öğrenciler ve icracılar açısından faydalı olur mu?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki tablo halinde sunulmuştur;

Tablo 20. “ Temel tartımların öğretimine yönelik oluşturulmuş bona çalışmaları, size öğrenciler ve icracılar açısından faydalı olur mu?” Sorusuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorum

Dereceler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Tamamen	5	62,5
Büyük Ölçüde	3	37,5
Kısmen	-	-
Hiç	-	-
TOPLAM	8	100

Tablo 20’ de görüldüğü gibi, “Temel tartımların öğretimine yönelik oluşturulmuş bona çalışmaları faydalı olur mu?” önermesine ilişkin araştırma grubunu oluşturan vürmalı çalgı

uzmanlarının 9'u vurmali çalgı uzmanlarının 5'i (%62,5) “Tamamen”, 3'ü (%37,5) “Büyük Ölçüde” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bu bulgular, araştırma grubunu oluşturan vurmali çalgı uzmanlarının büyük çoğunluğunun oluşturulan, temel tartımların öğretilmesi ve pekiştirilmesine yönelik bona etüt ve egzersiz çalışmalarının uygulanabilir olduğu kanaatinde oldukları tespit edilmiştir.

4.3. “Vurmali çalgı derslerinde başlangıç düzeyinde gösterilen temel tartımlar nelerdir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

4.3.1. Temel Tartımlar

Tartım, kelime olarak “tartmak” fiilinden türemiştir. Tartmak, bir şeyin birim cinsten ağırlığını bulmak anlamına gelir (tdk.org). Müzikte ise tartım notaların uzunluğunun/süresinin dörtlük (1 vuruş) birim temel alınarak hesaplanmasını ifade eder. Bu durumda ikiye bölünme yöntemiyle oluşturulan nota ağacındaki tüm birimlerin süreleri (uzunlukları) dörtlük (1 vuruş) birim baz alınarak hesaplanır. Örneğin; birlik nota, dörtlük birime göre 4 vuruş uzunluğunda, sekizlik nota, dörtlük birime göre 1/2 (yarım) vuruş uzunluğundadır.

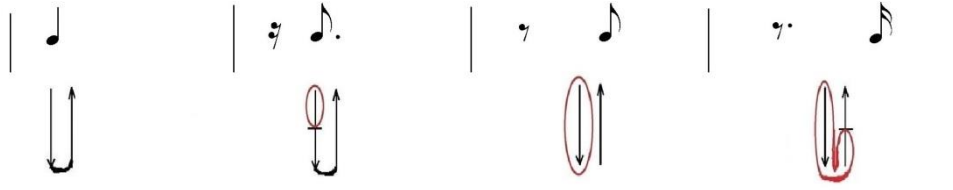
Tartım, aynı zamanda notaların birim zaman içerisindeki oluşma şekillerini ifade etmektedir. Başka bir deyişle notaların birim zamana göre oluşturduğu kümelerdir. Örneğin; 4/4'lük bir ölçü içerisinde dörtlük birim (1 vuruş) olarak dört zaman yer almaktadır. Her bir zaman, vuruş süresini aşmayacak şekilde farklı nota gruplarından oluşabilir. İşte oluşan bu nota gurupları tartımları yani ritmik kelimeleri meydana getirir.

Müzik eserlerinin daha kolay analiz edilmesi, nota yazısına dökülmesi, seslendirilmesi, yorumlanması ve katmanlar arası geçiş yapılabilmesi için de genel olarak dörtlük birim zaman (katman) kullanılmaktadır.

Aşağıda verilen tabloda dörtlük birim zaman/katman temel alınarak oluşturulabilecek tartımlar sırasıyla yer almaktadır. Bu tabloda oluşturulan tartımlar katlanarak veya bölünerek her katmanda oluşturulabilir.

4.3.1.1. Birli Temel Tartımlar

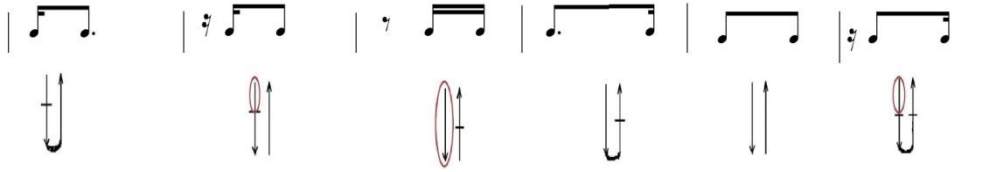
Bir vuruş süre içerisinde oluşturulabilen birli temel tartımlar ile vuruş şekilleri sırasıyla aşağıda gösterildiği gibidir.

Şekil 28: Tekli Temel Tartımlar

4.3.1.2. İkili Temel Tartımlar

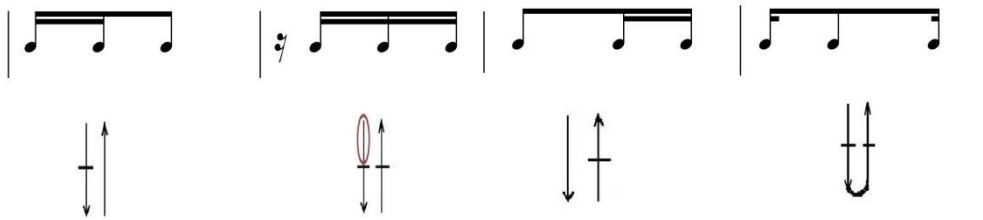
Bir vuruş süre içerisinde oluşturulabilen ikili temel tartımlar ile vuruş şekilleri sırasıyla aşağıda gösterildiği gibidir.

Şekil 29: İkili Temel Tartımlar

4.3.1.3. Üçlü Temel Tartımlar

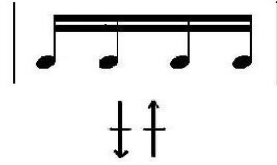
Bir vuruş süre içerisinde oluşturulabilen üçlü temel tartımlar ile vuruş şekilleri sırasıyla aşağıda gösterildiği gibidir.

Şekil 30: Üçlü Temel Tartımlar

4.3.1.4. Dörtlü Temel Tartımlar

Bir vuruş süre içerisinde oluşturulabilen dörtlü temel tartım ile vuruş şekli aşağıda gösterildiği gibidir.

Şekil 31: Dörtlü Temel Tartım

4.4. “Temel tartımların öğretimine yönelik bona çalışmaları nasıl olmalıdır?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Aşağıda ilk tartımdan başlayarak sıra ile tüm tartımların bona edilmesini sağlayan şekilde oluşturulmuş çalışma gösterilmiştir.

Şekil 32: Bona Çalışması 1

Şekil 33: Bona Çalışması 2

Şekil 34: Bona Çalışması 3

Temel tartımların sembol olarak tanınması, tartımların doğru hız ve doğru zamanda, dengeli bir biçimde seslendirmek, etüt etmek faydalı olabilir. Tartımların öğretimine yönelik bona çalışmaları yapmanın faydalı olabileceği düşünülmüştür.

4.5. “Vurmalı çalgılar üzerinde, temel tartım çalışmaları nasıl olmalıdır?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu çalışma, temel tartımların her biri ayrı ele alınarak, oluşabilecek çalışmaları içerir. 4/4 ‘lük ölçü içerisindeki 16 adet onaltılık değerler üzerinde ">" aksan işareti ile sağ (R) - sol (L) eller için yedi farklı çalışma kombinasyonu gösterilecektir.

Kişilerin hazır bulunuşluk düzeylerine göre Şekil 33’ de 40-100 bpm (tempo) arasında çalınabilececek, 4/4’ lük ölçüde yazılmış, üst çizgide “Van” kelimesi ile isimlendirdiğimiz 4 tane 1/4’ lük nota sembolü, alt çizgide ise birinci on altılık değeri ">" aksan işareti ile belirtilmiş 4 tane onaltılık dinamik hal gösterilmiştir. Bu örnekte; tüm tartımların anlaşılıp çalışılması için, diğer çalışmalara kılavuzluk etmesi açısından aksanlı notaları kuvvetli, aksanı olmayan notaları zayıf (gölge) şekilde sadece sağ el ile etüt edilme hali verilmiştir.

♩ = 40 - 100 Bpm (Tempo)

1) — R R R R R R R R R R R R R R R R

Şekil 35:Aksanlı Notaları Kuvvetli, Aksanı Olmayan Notaları Zayıf (Gölge) Şekilde Yalnızca Sağ El ile Etüt Edilmesi

4.5.1. Temel Tartımların Dinamik Halleri(Aksanlı Gösterimi)

Temel tartımların bir akış içerisinde aksan kullanılarak belirtilmesi ile dinamik halleri ortaya çıkmaktadır. Aksan işareti olan sesler kuvvetli, aksan işareti olmayan sesler zayıf (gölge) vuruş olarak seslendirilir. Yukarıda belirtilen 1 vuruş içerisindeki temel tartımların en küçük süresi olan onaltılık akış içerisindeki aksanlı gösterimi (dinamik halleri) aşağıda gösterildiği gibidir.

Şekil 36: Temel Tartımların Dinamik Halleri

Temel tartımlar, el veya bir gereç yardımıyla vurma eylemi gerçekleştirilirken veya vuruş hareketi içerisinde zamana uygun harf, hece veya kelimelerle seslendirilerek pekiştirilmelidir. Ayrıca tartımları doğru hız ve doğru zamanda, dengeli bir biçimde seslendirmek için metronom aleti yardımıyla etüt etmenin faydalı olabileceği düşünülmüştür.

4.5.2. Temel Tartımların 7 Farklı El Kombinasyonu ile Çalışılma Halleri

- 1) Aksanlı notaları kuvvetli, aksanı olmayan notaları zayıf (gölge) şekilde yalnızca sağ el ile etüt edilmesi
- 2) Aksanlı notaları kuvvetli, aksanı olmayan notaları zayıf (gölge) şekilde yalnızca sol el ile etüt edilmesi
- 3) Aksanlı notaları kuvvetli, aksanı olmayan notaları zayıf (gölge) şekilde sürekli olarak (R L R L...) sağ-sol-sağ-sol... Sıralamasında, sağ el ile başlayan teknik ile etüt edilmesi
- 4) Aksanlı notaları kuvvetli, aksanı olmayan notaları zayıf (gölge) şekilde sürekli olarak (L R L R ...) sol-sağ-sol-sağ... Sıralamasında, sol el ile başlayan teknik ile etüt edilmesi
- 5) Aksanlı notaları sağ el (R), zayıf (gölge) notaları sol el (L) ile etüt edilmesi
- 6) Aksanlı notaları sol el (L), zayıf (gölge) notaları sağ el (R) ile etüt edilmesi
- 7) Aksanlı notaları kuvvetli, aksanı olmayan zayıf (gölge) notaları sağ ve sol el aynı anda vurularak etüt edilmesi

1) — R R R R R R R R R R R R R R R R
 2) — L L L L L L L L L L L L L L L L
 3) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 4) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 5) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 6) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 7) > R R R R R R R R R R R R R R R R
 L L L L L L L L L L L L L L L L

1) — R R R R R R R R R R R R R R R R
 2) — L L L L L L L L L L L L L L L L
 3) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 4) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 5) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 6) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 7) > R R R R R R R R R R R R R R R R
 L L L L L L L L L L L L L L L L

1) — R R R R R R R R R R R R R R R R
 2) — L L L L L L L L L L L L L L L L
 3) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 4) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 5) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 6) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 7) > R R R R R R R R R R R R R R R R
 L L L L L L L L L L L L L L L L

1) — R R R R R R R R R R R R R R R R
 2) — L L L L L L L L L L L L L L L L
 3) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 4) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 5) — R L R L R L R L R L R L R L R L R L
 6) — L R L R L R L R L R L R L R L R L R
 7) > R R R R R R R R R R R R R R R R
 L L L L L L L L L L L L L L L L

Şekil 38: Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması 2

Şekil 41, iki parça halinde gösterilen üçleme ritim çalışmalarıdır. Her parça dört ölçü içerir. Üst parça, her ölçüde üçüncü notanın aksanla çalmasıyla başlar. Alt parça, her ölçüde üçüncü notanın aksanla çalmasıyla başlar. Her ölçüde üçleme ritmi gösterilir. Her ölçü için el pozisyonları (1-6) ve vuruş (7) belirtilmiştir.

Şekil 41: Üçleme Temel Tartımların Eller Gösterilerek Çalışması

4.5.3. Temel Tartımların Yorumlanması İle Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Halleri

Temel tartımların yorumlanarak icra edilmesinde iki yöntem kullanılır. Birincisi sadece aksanlı notaların iki eşit parçaya bölünerek yani çift vuruş ile icra edilmesidir. Bu yorumlama yöntemi yabancı kaynaklarda “Diddle 1” olarak ifade edilmektedir. Aşağıda yer alan şekillerde dinamik haldeki temel tartımların yorumlanmış halleri gösterilmiştir.

4.5.3.1. Tekli Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş (Diddle 1) Hali

Tekli temel tartımların, aksan gelen notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi,

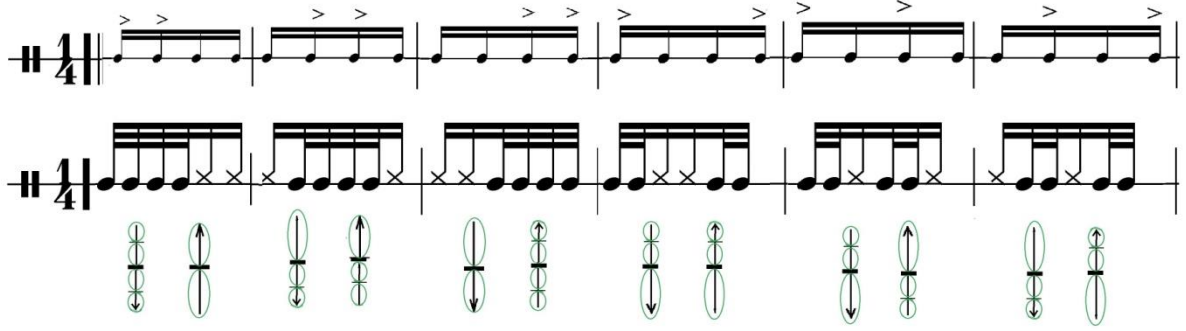
Şekil 42, iki parça halinde gösterilen tekli temel tartımların aksan gelen notalarının çift vuruş gösterimi. Her parça dört ölçü içerir. Üst parça, her ölçüde üçüncü notanın aksanla çalmasıyla başlar. Alt parça, her ölçüde üçüncü notanın aksanla çalmasıyla başlar. Her ölçüde üçleme ritmi gösterilir. Her ölçü için el pozisyonları (1-6) ve vuruş (7) belirtilmiştir.

Şekil 42: Tekli Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Gösterimi

4.5.3.2. İkili Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının(Diddle 1) Hali

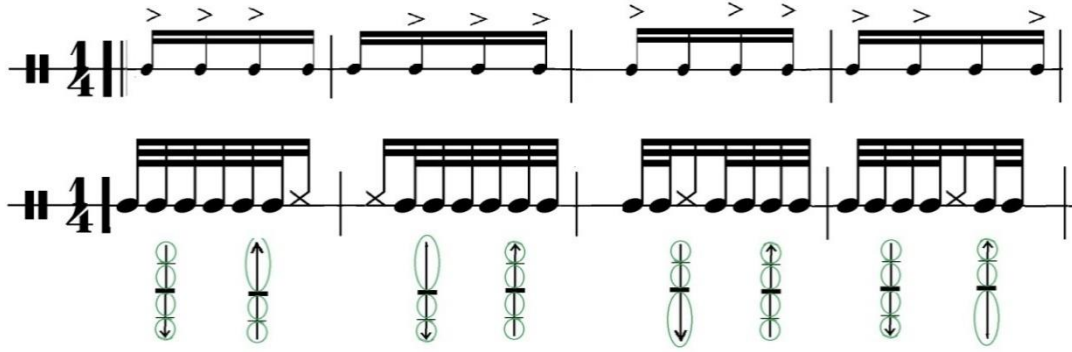
İkili temel tartımların,aksan gelen notalarının çift vuruş halleri ve vuruş süreleri ile gösterimi,

Şekil 43: İkili Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruşlu Gösterimi

4.5.3.3. Üçlü Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının (Diddle 1) Hali

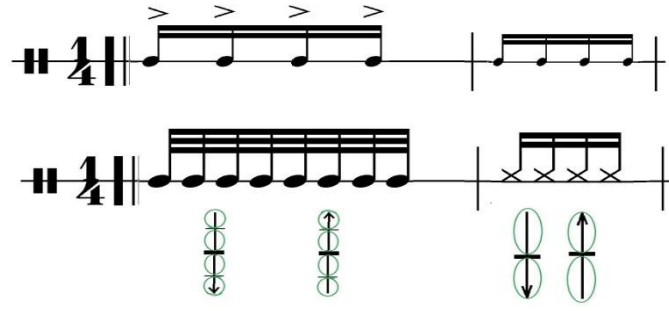
Üçlü temel tartımların,aksan gelen notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi,

Şekil 44: Üçlü Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Gösterimi

4.5.3.4. Dörtlü Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının (Diddle 1) Hali

Dörtlü temel tartımların aksan gelen notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi,

Şekil 45: Dörtlü Temel Tartımların Aksan Gelen Notalarının Çift Vuruş Gösterimi

Temel tartımların aksan gelen seslerinin çiftlenerek vurulma halleri sembol, şekil ve vuruşlar ile tanınması açısından yukarıdaki şekillerde gösterilmiştir.

Aşağıdaki şekilde ise aksan gelen seslerinin çiftlenerek vurulan, temel tartımların etüt edilme hali gösterilmiştir.

The image displays eight rows of musical notation for the 'Diddle 2' exercise. Each row consists of two measures of music, with a double bar line and repeat signs. The notes are represented by stems with flags, and the fingerings are indicated by 'R' (Right) and 'L' (Left) below the notes. The patterns are as follows:

- Row 1: RRL RL RRL RL RRL RL RRL RL | R LLR LR LLR LR LLR LR LLR L
- Row 2: R L RR L R L RR L R L RR L R L RR L | R L R LLR LR LLR LR LLR LR LL
- Row 3: RR LLR L RR LLR L RR LLR L RR LLR L | R LL RR L R LL RR L R LL RR L R LL RR L
- Row 4: R L RR LL R L RR LL R L RR LL R L RR LL | RR LR LL RR LR LL RR LR LL RR LR LL
- Row 5: RR L RR L RR L RR L RR L RR L RR L RR L | R LLR LLR LLR LLR LLR LLR LLR LL
- Row 6: RR LL RR L RR LL RR L RR LL RR L RR LL RR L | R LL RR LL R LL RR LL R LL RR LL R LL RR LL
- Row 7: RR L RLL RR L RLL RR L RLL RR L RLL | RLLR LL RLLR LL RLLR LL RLLR LL
- Row 8: RR LL RR LL RR LL RR LL RR LL RR LL RR LL | RLRLRLRLRLRLRL

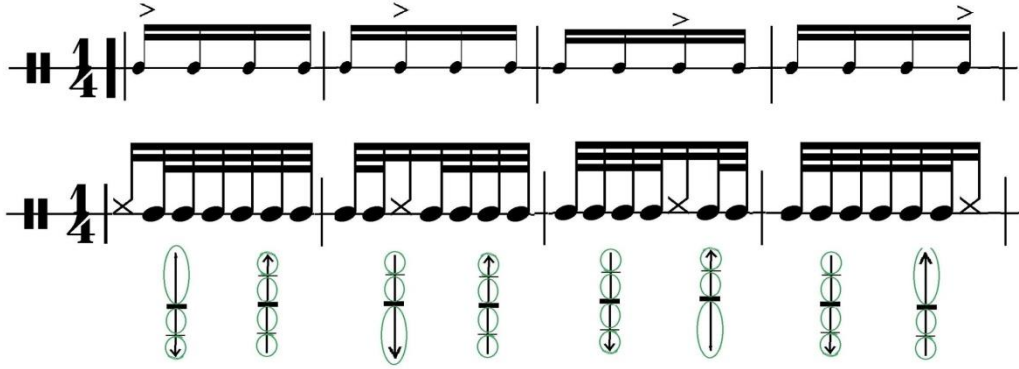
Şekil 46: Temel Tartımların Yorumlama Aksan Gelen Notaların Eller Gösterilerek Çift Vuruş Çalışması

4.5.4. Temel Tartımları Yorumlanması Gölge (zayıf) Notalarının Çift Vuruş Halleri (Diddle 2)

Sadece zayıf (gölge) notaları iki eşit parçaya bölünerek, yani çift vuruş ile icra edilmesidir. Bu yorumlama yöntemi yabancı kaynaklarda “Diddle 2” olarak ifade edilmektedir. Aşağıda yer alan şekillerde dinamik haldeki temel tartımların yorumlanmış halleri gösterilmiştir.

4.5.4.1. Tekli Temel Tartımların Gölge (zayıf) Notalarının Çift Vuruş (Diddle 2) Hali

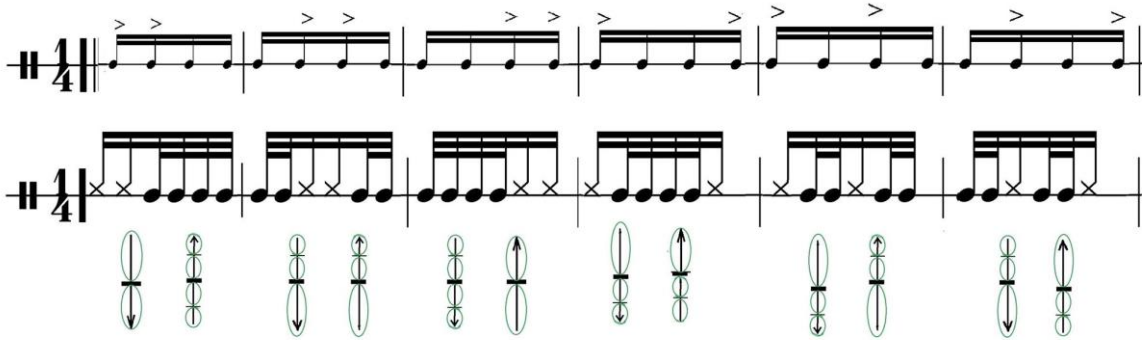
Tekli temel tartımların, gölge (zayıf) notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi

Şekil 47: Tekli Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi

4.5.4.2. İkili Temel Tartımların Gölge (Zayıf) Notalarının Çift Vuruş (Diddle 2) Hali

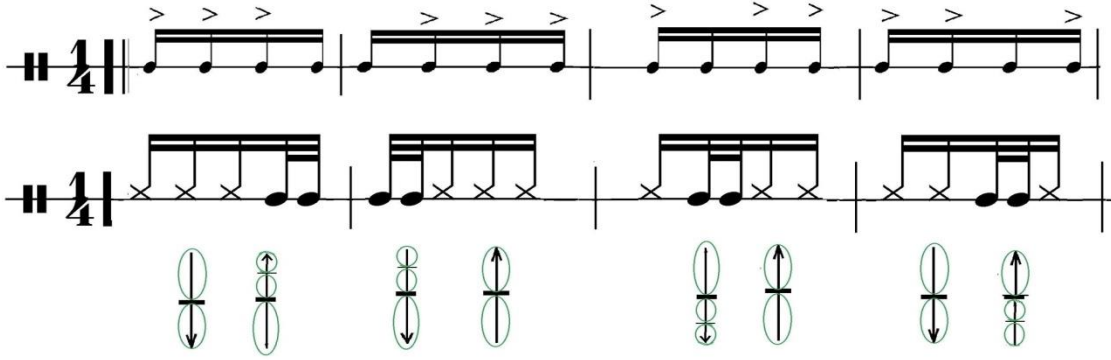
İkili temel tartımların, gölge (zayıf) notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi

Şekil 48: İkili Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi

4.5.4.3. Üçlü Temel Tartımların Gölge (Zayıf) Notalarının Çift Vuruş (Diddle 2) Hali

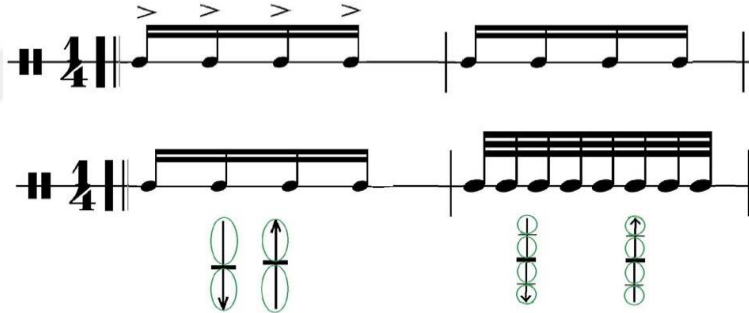
Üçlü temel tartımların, gölge (zayıf) notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi

Şekil 49:Üçlü Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi

4.5.4.4. Dörtlü Temel Tartımların Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruş (Diddle 2) Hali

Dörtlü temel tartımların, gölge (zayıf) notalarının çift vuruş ve vuruş süreleri ile gösterimi

Şekil 50:Dörtlü Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Gölge (Zayıf) Notaların Çift Vuruşlu Gösterimi

Temel tartımların aksan gelmeyen gölge (zayıf) seslerinin çiftlenerek vurulma halleri sembol, şekil ve vuruşlar ile tanınması açısından yukarıdaki şekillerde gösterilmiştir.

Aşağıdaki şekilde ise aksan gelmeyen gölge (zayıf) seslerinin çiftlenerek vurulan, temel tartımların etüt edilme hali gösterilmiştir.

R LLRRL R LLRRL R LLRRL R LLRRL | RR L RRLRR L RRLRR L RRLRR L RRL

RLL R LLRRL R LLRRL R LLRRL R LL | RRLRR L RRLRR L RRLRR L RRLRR L

R LRR LL R LRR LL R LRR LL R LRR LL | RRLRLL RRLRLL RRLRLL RRLRLL

RLLR L RLLR L RLLR L RLLR L | R LLR L R LLR L R LLR L R LLR L

RLL RLL RLL RLL RLL RLL RLL RLL | RRL RRL RRL RRLRRL RRLRRL RRL

R L R LLR L R LLR L R LLR L R LL | RRL R L RRL R L RRL R L RRL R L

R LLR L R LLR L R LLR L R LLR L | R LRRL R LRRL R LRRL R LRRL

RLRL RLRL RLRL RLRL | RLLRRLRRLRRLRRLRRLRRLRRLRRLRRL

Şekil 51: Temel Tartımların Aksan Gelmeyen Notaların Eller Gösterilerek Çift Vuruş Çalışması

Bu bölümde gösterilen tüm bu etütler, her bir tartımın sembol ve vuruş süreleri ile öğrenilmesi, tartımın kişisel hazır bulunuşluk seviyesine göre metronom belirlenerek çalışılması, dinamik (aksanlı) halinin öğrenilmesi, yedi farklı el kombinasyonu ile çalışılmasının, sembol ve vuruş süreleri ile biliniyor olmasına fayda sağlayacağı düşünülmüştür. Kişilerin bir müzik eserinde karşılaşacağı nota tartımlarını önceden çalışmış olmaları hazır bulunuşluk açısından önemlidir.

Temel tartımların, metronom belirlenerek çalışılması, kişilerin müzik icrası sırasında oluşabilecek istenmeyen hızlanma ve yavaşlama eğilimlerinin, temel tartımların dinamik halleri ile etüt çalışmaları üzerinde durarak iyileştirilmeleri amaçlanmıştır.

Temel tartımların aksanlı (dinamik) hallerinin yedi farklı el kombinasyonu ile çalışması ise kişilerin, enstrüman üzerinde sağ-sol ellerini kullanabilme becerisi, notaların dengeli ve doğru şekilde uygulaması açısından fayda sağlayacağı düşünülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde bulgular ve yorumlara göre oluşturulan sonuçlara yer verilmiştir. Sonuçlar alt problemlerin sırasına göre oluşturulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Araştırmalarımıza göre ülkemizde Türk Müziği eğitimi veren kurumlarda Kudüm, Daire, Bendir ve Tef gibi sınırlı sayıda enstrümanın kullanıldığı görülmüştür. Bunun yanında araştırma kapsamında görüşülen Batı Müziği Eğitimi veren konservatuvarda ise Timpani, Marimba, Darbuka, Bendir, Def, Davul, Vibrafon, Bongo, Glöckenspiel, Trampet, Bateria, Zil, Triangle, Kastanyet, Tumba, Silofon gibi daha çeşitli vurmali çalgılar kullanıldığı belirtilmiştir.

Buna göre, vurmali çalgılar ile yalnızca Türk Halk Müziği ve Geleneksel Türk Sanat Müziği usul nazariyatı öğretmek, bilmek ve ya çalmak, derslerde yalnızca Türk Müziğinin temel vurmaliilerini (kudüm, def, daire vs...) , günümüz müziği ve vurmali çalgı çeşitliliği için yeterli olmayacağı düşünülmektedir.

Günümüzde vurmali çalgılar hemen her müzik formunun içerisinde, tüm sazlar ile ya da tek başlarına icra edilebilmektedir. Bu yüzden Türk Müziği icralarında kudüm, bendir, def ve daire çalgılarının yanı sıra farklı vurmali çalgı çeşitlerinin de kullanıldığı bilinmektedir.

Vurmali çalgıların, müziğin temel ögesi olan ritim kavramı ile ilişkili olarak, derinlemesine çalışma gerektiren ve hangi vurmali çalgı olduğu gözetilmeksizin ancak, disiplinli bir şekilde düzenli olarak tekrar etmeyi gerektiren davranışlarla doğru öğretilebileceği ve icra edilebileceği düşünülmektedir. Vurmali çalgılar, çok geniş bir aile oldukları düşünüldüğünde, bu genişliğe oranla ritmik haz ve ritmik form yapıları da vurmali çalgı çeşitleri de genişlemektedir.

Buna bağlı olarak, öğrenciler ya da icracılar, önce kendi kültürünü içeren temel ritim bilgilerini ve ritim sazlarını öğrenmeli, daha sonra farklı ritmik form ve farklı ritmik yönler kazanmak için, bendir, kudüm, daire, def gibi vurmali sazları öğrenmenin yanında farklı ritim çalgılarını takip etmelidir.

Vurmali çalgılar için, Türk Müziği Usul Nazariyatı ve Türk Müziği Usulleri önemli bir yere sahiptir. Görüşme sorularımız ile tespit edilen kitaplar öğrenciler ve icracıların, basit

usullerden zincir usullere kadar olan öğretiyi doğru şekilde anlamaları ve icra edebilmeleri için yeterli olduğu düşünülmektedir. Ancak kullanılan kitapların ilk çıkan kaynaklar oldukları gözlemlenerek, içeriklerine bakıldığında, Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarında, Türk Müziği Usullerinin öğretilmesi ile usullerin teorik kısımlarının anlatıldığı, uygulama kısımlarının ise görüşme sorularımıza aldığımız yanıtta göre meşk sistemi ile sürdürüldüğü, çalışılan usulün örnek eser içerisinde icra edilerek pekiştirildiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu alanda eğitim veren eğitimcilerin aynı zamanda bilgi birikimleri ile ya da geçmişte çalıştıkları öğretmenleri ile aldıkları eğitimle oluşturdukları kendi ders notlarını kullandıkları görülerek, kişiler tarafından hazırlanan ders notlarının doğruluğu, vurmali çalgıların öğretilirliği ve vurmali çalgılar için uygulanabilirliği açısından ne derece doğru oldukları farklı bir tartışma konusu olabilir.

Araştırmalarımıza göre, günümüzde vurmali çalgıların eğitim ve öğretiminde kullanılmaya devam eden bu kaynakların, farklı ritmik form çeşitleri, metronom içersinde salınım kazanımı, etüt ve egzersizler, vurmali çalgılardan doğru ton elde edebilmeyi hedefleyen bir yaklaşımı ya da öğretimi olmadığı tespit edilmiştir. Ders kaynağı olarak kullanılan bu materyallerin, vurmali çalgıların teknik olanaklarına göre geliştirilip güncelleştirilmelerinin, usul vurmaya bilmenin yanında farklı çalışmalardan da haberdar olmalarını sağlamanın, vurmali çalgı alanında fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Genel olarak bakıldığında güncel olarak kullanılan kaynakların, vurmali çalgılarda usullerin kolaydan zora doğru sıralanarak ele alındığı görülmektedir. Bu kitapların odaklandığı konunun usullerin teorik kısımları ve velleli halleri olması ile öğrenilen usulun eserler ile pekiştirilmesi durumu gözlenmektedir.

Vurmali çalgıların, yalnız ritmin çalınması, usul vurulması ile başlayan bir öğretme sistemi ile ilerlemesi güncel olarak bazı konuların eksikliğini doğurmuştur. Nasıl ki bir keman, bağlama, gitar vb... gibi çalgıların müzikal bir cümle seslendirmesi yapılmadan önce belirli bir sistemle tel ve teller üzerinde farklı pozisyonlarda etütler yapılıyorsa, vurmali çalgılar içinde ritmik cümle üretilmeden önce belirli bir sistemle çalgı üzerinde temel çalışmaların yapılması gerekliliği kaçınılmazdır.

Vurmali çalgılar alanında Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarında bulunan öğretim görevlilerinin verdiği yanıtlara bakıldığında, genel olarak usullerin öğretilmesi ve öğretiminin meşk sistemi ile yapıldığı sonuçları elde edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlara göre, sistemli ve vurmali çalgılar için egzersizler içeren bir kaynağın olmadığı tespit edilmiştir.

Doğru ve yeterli kaynak olmaması vurmali çalgı çalan kişiler için öğrenilen bilgilerin belirli hedeflerin dışında, zihinlerinde farklı ritmik zenginlik yaratmayışından dolayı öğretilen çalgı ne olursa olsun bir yere kadar ilerleme göstererek zamanla kişilerin farklı müzikal ve ritmik yönlerinin açılmamasına ve kişisel ilerlemenin çok düşük olmasına yol açmaktadır.

Buna göre, bilimsel öğretim yöntemlerine dayandırılan bir metodun olmaması, tam öğrenmeyi sağlayamadığı için öğrenciler ve icracılar vurmali çalgılarla ilgili farklı sorunlar yaşamaktadırlar. Gözlemlerimize göre, bu sorunların başında eğitim süresi boyunca kullanılan çalgıları yalnızca usullerin öğretilmesi ya da vurulması amacı ile öğretiliyor olması, usulleri ya da ritimleri doğru zamanda çalmak/vurmak ve eserler içerisinde icra edebilmenin vurmali çalgılar için yeterli olmayacağı düşünülmektedir.

Eğitimi-öğretim sürecinde öğrencilerin öğrenmeleri için farklı yol ya da yöntemler kullanıldığı görülmektedir. Türk müziği eğitimi veren öğretim görevlileri ve sanatçılar derslerde öğrencileri ile meşk sistemi ile öğrenmeler sağladıklarını görüşünü bildirdiler. Klasik Batı Müziği veren öğretim görevlileri ise uyguladıkları müzik türüne göre farklı kaynak ve metotlar kullandıklarını belirttiler.

Bu bağlamda, bireysel öğrenci yetenekleri de büyük ölçüde önemli olduğu düşünülerek, her öğreticinin vurmali çalgı üzerinde farklı yöntemlerle bilgi paylaşması, belirlenmiş bir metot ya da sistem üzerinden ilerlenmemesi vurmali çalgılara olan bakış açısını, icra düzeyini ve kalitesini etkileyebilmektedir.

Vurmali çalgılar geçmişten bu güne kadar gelişimini hızla sürdürerek, vurmali çalgıların şekil, kullanılan yapım maddesi vb. gibi birçok özelliğinin yanı sıra icra konusuna da etki etmiştir. Vurmali çalgılar da, icra konusunda, klasik ya da geleneksel üslupların yanında farklı yaklaşım şekillerinin de etkili olarak kullanıldığı çalgılar arasındadır.

Kişiler vurmali çalgıların klasik/geleneksel icra türlerini, tavırlarını, kültürel çalgılarını doğru şekilde öğrenmelidirler. Geleneksel icra öğrenildikten sonra, müziğin çok yönlü bir disiplin olduğu göz önünde bulundurularak, farklı kültürel ritimlerin, farklı ritmik türlerin incelenmesi, aynı vurmali çalgılar üzerinde farklı teknikleri çalan kişilerin takip edilmesi gibi davranışlar, bireysel olarak çalgı üzerinde tek yönlülükten, müziğin farklı ahenk ve farklı ritimlerine dokunabilmeyi sağlayacağı düşünülmektedir

Vurmali çalgıların müzik türü fark etmeden hemen her müziğin içinde yer edinmesi bu yaklaşım için örnek gösterilebilir. Vurmali çalgıların bu yönü ile ortaya farklı ahenkler

çıkabilmektedir. Bu farklılık vurmali çalguların günümüzdeki yapı ve şekillerinin, vurmali çalgı aparatlarının (ayaklık/sehpa/stant) sağladığı kolaylıkla örtüşürebiliriz. Yani örnek verecek olursak; bendir isimli enstrümanı aparata bağlayarak, bir elimizle kalıp yani ana ritmi çalarken diğer elimizle Shaker ya da Tef isimli enstrümanı aynı anda çalabiliriz. Bu basit düzeyde multi-perküsyon icrası için uygulanabilir bir icra şeklidir.

Bu çok yönlü bakış genel olarak öğretmen-öğrenci-çalgı arasındaki etkileşimin doğru ve sistemli şekilde ilerlemesi, doğru kaynaklar ile yapılan çalışmaların etkisi sayesinde, zaman içerisinde ortaya çıkacağı düşünülmüştür.

Bu çok yönlülüğün kişiler ya da öğrenciler üzerinde kazandırılabilmesi için oluşturulan temel tartım etütlerinin hem sembol olarak hem de tartımların süreleri ile doğru şekilde anlaşılması gerekmektedir. Daha sonra temel tartımlar ile ilgili bona vuruşları ile pekiştirerek çalmaya hazır hale gelmesi öğrenciler ve icracılar için fayda sağlayacağı düşünülmüştür.

Araştırmada temel tartımların dinamik halleri gösterilerek, öğrenci-çalgı arasındaki etkileşimin doğru ve sistemli şekilde ilerlemesi, farklı ritmik form çeşitleri, metronom içerisinde salınım kazanımı, etüt ve egzersizler, vurmali çalgılardan doğru ton elde edebilmeyi hedefleyen bir yaklaşımının fayda sağlayacağı düşünülmüştür.

Bu çalışmaların, vurmali çalguların başlangıç düzey eğitimi için bilimsel yöntemleri ve eller ile sağlanabilecek tüm kombinasyonların vurmali çalgı üzerinde uygulayabilmesi açısından faydalı olacağı ön görülmüştür. Bu etüt ve egzersizlerin metronom ile birlikte çalışılabilmesinden dolayı, icra sırasında ritmik bölünmelerin hissedilmesine fayda sağlayacağı kaçınılmazdır. Aynı zamanda el ve parmakların hazır bulunuşluğunun zinde olması açısından, herkes tarafından aynı sistemle ders yapabilmek adına vurmali çalguların başlangıç düzeyi gelişimi için olumlu sonuçlar ortaya çıkaracağı düşünülmüştür.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre belirlenen öneriler aşağıda sıralanmıştır;

➤ Vurmali çalguların eğitim-öğretiminde kullanılan kaynakların, vurmali çalgı öğrenmenin ya da icra etmenin gerekliliklerine uygun şekilde, güncel literatür ile düzenlemesi gerektiği düşünülmektedir.

- Vurmalı çalgı öğretiminin bireysel eğitim aşamasında meşk sistemi çalışmasında, sistemli bir öğretim yolu ile metotların ortaya çıkarılıp kullanılmasının faydalı olacağı önerilmektedir.
- Vurmalı çalgılar için başlangıç düzey eğitimine basit usul ya da ritimler ile başlanması yerine temel tartım çalışmaları ile başlanmasının fayda sağlayacağı önemsenmelidir.
- Günümüzde ve gelecekteki vurmalı çalgı öğretmenlik ve icra yapacak adayların, doğru yol ve yöntemlere dayandırılmış metot oluşturabilmeleri için yerli yabancı kaynakları tarayarak çalışmalar yapmalarının alan adına fayda sağlayacağı önerilmektedir.
- Öğretici ve icracı kişilerin, öğrencilere yetenekleri doğrultusunda, vurmalı çalgılara çok yönlülük kazandırmak için, öğrenciler teşvik edilmeli ve enstrüman ile baş başa kalması sağlanmalıdır.
- Vurmalı çalgı çalan kişilerin kendi kültürel müziklerinin ritim çalgılarını, ritmik formlarını öğrendikten sonra çeşitli kültürlerin müziklerini dinlemeli ve farklı vurmalı çalgılara dokunmaları için müziğin çok yönlülüğünün farkında olmaları ve bu haza ulaşmaları açısından önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, Müslüm. (2017). Bendir Çalgısının Yapısal Özellikleri ve Standart Boyutlara Göre Kullanılan Anahtarlar. *Uluslar Arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 10. Sayı: 53.
- Arapgirlioğlu, Hasan. Kalan, Kerim Baki. (2011). Barok Müziğinde “Ritim ve Ölçü Yapılarıyla Tempo ve Vurgu Noktaları Arasındaki İlişki” ye Yönelik Stilistik Bir Yaklaşım. *İnönü Üniversitesi Sanat Tasarım Dergisi*. Cilt: 1. Sayı: 1.
- Atalay, Adnan. (2009). Müzik Eğitiminde Ölçü Gruplamaları ve Tanımlamalarına Yeni Bir Bakış. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23–25 Eylül
- Çuhadar, Hakan. (2016). Müzik ve Müzik Eğitimi. Çukurova Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 25. Sayı: 1.
- Emnalar, Atınç. (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. 1. Baskı. İzmir.Ege Üniversitesi Yayın Evi.
- Ergörün, Umut Can. (2018). *Beethoven Op.30, No.2: Tarihsel Teorik Zeminde Bir Performans Analizi Örneği*. Hacettepe Üniversitesi Müzik Teorileri Ana Bilim Dalı. Ankara.
- Gök, Sevilay. (2011). *Teke Yöresi Muğla Zeybeklerinin Tür, Ayak, Tavır, Usul ve Söz Yönünden İncelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Göktaş, Erbil. *Dünya’da ve Türkiye’de Vurmali Çalgılar*.
- Gören, Şahin Can. (2015). *Çağdaş Dönem Bestecilerinin Eserlerinde Vurmali Çalgıların Önemi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı Üflemeli ve Vurmali Çalgılar Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Gürkey, Engin. (1994). *Vurmali Çalgıların Gelişimi ve Kullanım Teknikleri*. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kalender, Necdet. (2001). Çalgı, Yapım, Bakım ve Onarımı. *Uludağ Üniversitesi Dergisi*. Cilt: XIV, Sayı 1.
- Karabulut, Barış. (2015). *Müzik Kültürü*. 2. Baskı. Ankara; Pegem Yayın Evi
- Karaol, Esra. (2011). *Mısırlı Ahmet: Toprak Darbuka Tekniği ve İcra Analizi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi. İstanbul.

- Kaya, Onurcan. (2017). Bir Sanal Etnografi Çalışması: Cajon. *Türk Müziği Konservatuvar Dergisi*. Sayı:11.
- Marmara, Tuba. (2016). *Temel Tasarım Ögesi Olarak Ritim: Johannes Itten'in Ritim İçerikli Pedagojik Yaklaşımı*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Temel Eğitim Ana Sanat Dalı Temel Sanat ve Tasarım Programı. İstanbul.
- Ötken, Nihal Cömert, Şahin, Mustafa. (2014). *Asma Davul'un Tarihçesi, Yapımı ve Notasyonu*. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi. Sayı: 23. İstanbul.
- Özen, Nuray. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: 24. Sayı: 2. Gazi Üniversitesi.
- Özkızıltaş, Cemal. (2018). *Ankara Devlet Konservatuvarı Derleme Kayıtlarında Yer Alan Erzurum Yöresi Halk Ezgilerinde Ritim Sazların İcra Ettiği Kalıpların İncelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Müzikleri Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Sak, Özlem Sultan. (1997). *İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma*. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Salman, Zeynep. (2016). *Eğitim Bilimleri-Program Geliştirme*. Yediiklim Eğitim ve Bilgisayar Yayıncılık. Ankara.
- Shüler, Axel. (2008). *Master Of Percussion*. Alle Rachte Vorbehalten Copyright. Germany.
- Şahin, Mustafa. (2009). *Türk Halk Oyunları Türlerine Göre Asma Davulun İncelenmesi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul.
- Yarkın, Fahrettin. (2014). *Türk Müziğinde Usuller*. Pan Yayıncılık. İstanbul.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem. Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.)

İNTERNET KAYNAKLARI

https://www.google.com.tr/search?q=%C3%A7alg%C4%B1+nedir&rlz=1C1AOHY_trTR726TR773&oq=%C3%A7alg%C4%B1+nedir&aqs=chrome..69i57j0l5.4708j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8 (çalgı nedir?)

<http://www.mevlana.gov.tr/TR-78243/kudum.html>

<http://www.kamufinans.com/erbane-nedir-erbanenin-temel-ozellikleri-nelerdir/>

<http://www.mutriban.com/mevlevi/mevlevi-sazlari/halilehalile/>

<http://cajonist.com/cajon-tarihi>

<https://www.turkcebilgi.com/bongo>

<https://www.britannica.com/art/claves>

tdk.org

EKLER

Ek-1: Görüşme Formu

YÖNERGE

Bu görüşme; Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programında “Vurmalı Çalgıların İcrasını Geliştirmeye Yönelik Temel Çalışmalar” isimli yüksek lisans tezine ilişkin bilimsel verilere ulaşılmak amacı ile hazırlanmıştır.

Görüşme, A, B ve C olmak üzere 3 aşamalı olarak uygulanmaktadır. Görüşmenin birinci aşamasında kişisel bilgiler, ikinci aşamasında vurmalı çalgılar dersine ilişkin sorular ve üçüncü bölümde temel tartışmaların vurmalı çalgılar eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin ulaşmayı planladığımız konu ile alakalı görüşme sorularına yer verilmiştir.

Görüşmeye vereceğiniz içten ve gerçekçi yanıtlar, araştırmaya olumlu katkı sağlayacaktır. İlginiz ve hassasiyetiniz için teşekkür ederim.

Araştırmacı
Harun ŞİMŞEK

A-Kişisel Bilgiler

Aşağıdaki soruların cevaplarını uygun yere (X) işareti koyarak cevap veriniz.

1. En son öğrenim düzeyiniz?

Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( ) Sanatta Yeterlilik ( )

2. Görevli olduğunuz kurum?

Üniversite:

Fakülte:

Bölüm:

Ana Bilim Dalı

3. Ünvanınız?

Profesör ( ) Doçent ( ) Yardımcı Doçent ( ) Öğretim Görevlisi ( ) Okutman ( ) Araştırma Görevlisi ( )

4. Kıdeminiz

- 0-5 yıl ( )
- 6-10 yıl ( )
- 11-15 yıl ( )
- 16-20 yıl ( )
- 21 yıl ve daha fazla ( )
-

B-Vurmalı Çalgılar Dersine İlişkin Sorular

S.1 Lisans eğitimi süresince derslerinizde hangi vurmalı çalgıları öğretiyorsunuz?

S.2. Vurmalı Çalgılar eğitimi başlangıç düzeyinde kullandığınız ders kitabı, metot ya da kendinizce uyguladığınız bir öğretim programı mevcut mudur? Açıklar mısınız?

S.3. Vurmalı çalgılar eğitiminde kullandığınız kitap ya da metotların, vurmalı çalgı ailesi için (bendir, kudüm, darbuka, vs.) ne derece yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?

S.4. Öğrencilerin eğitim öğretim süreçleri boyunca kullanılan kitaplar ya da metotlar, vurmalı çalgıların öğretiminde, kolaydan zora doğru teknik becerilerin kazanımına göre mi oluşturulmuştur?

S.5. Sizce, vurmalı çalgılar alanında oluşturulmuş bilimsel yöntem ve metotları içeren yeterli kaynak mevcut mudur?

S.6. Vurmalı çalgı derslerinizde Batı Müziği, Türk Halk Müziği ya da Geleneksel Türk Sanat Müziği usullerini, ritimlerini öğretiyor musunuz? Eğer öğretiyorsanız hangi yol ya da yöntemleri kullanıyorsunuz kısaca bahsedebilir misiniz?

S.7. Vurmalı çalgı derslerinizde lisans süresi boyunca öğrencilerinize multi-perküsyonist (birden fazla vurmalı çalgıyı aynı anda çalabilme) bir bakış açısı kazandırmayı amaçlıyor musunuz? Amaçlıyor iseniz bunun için nasıl çalışmalar yapıyorsunuz?

S.8. Vurmalı çalgı dersleriniz boyunca, ders içeriği gözetmeksizin metronom kullanıyor musunuz?

- Hiç ( )
- Kısmen ( )
- Büyük Ölçüde ( )
- Tamamen ( )

S.9. Vurmalı çalgı dersi alan öğrencilerinizin, tempoda oluşabilecek hızlanma, yavaşlama gibi problemlerin çözümlerine yönelik nasıl çalışmalar yapıyorsunuz?

S.10. Öğrencilerinizin kas hafızalarını güçlendirmek ve buna bağlı olarak el ve parmak koordinasyonlarını güçlendirmek için çalışmalar yapmakta mısınız? Eğer yapıyorsanız nasıl çalışmalar yapıyorsunuz?

C. Temel Tartımların Vurmalı Çalgılar Eğitiminde Kullanılabilirliğine İlişkin SorularAşağıda vurmalı çalgılar eğitiminin başlangıç düzeyinde, öğrencilerin çalgı üzerindeki hazır bulunuşluk düzeyini geliştirmek, metronom içerisindeki salınımlarını iyileştirmek, el ve parmakların kas hafızalarını geliştirmek ve enstrümandan doğru ton üretme becerisini sağlamak amacı ile yazılmış, aksanlar (güçlü vuruşlar) ile oluşturulan sağ ve sol el ile etüt edilebilecek temel tartımlar gösterilmiştir. Aşağıdaki Şekil 1 ve Şekil 2' de verilmiş, temel tartımlarla ilgili olan 1, 2, 3 ve 4. sorulara sizce uygun yanıtları belirleyerek, uygun yerlere (X) işareti ile yanıt veriniz.

TEMEL TARTIMLAR

HARUN ŞİMŞEK

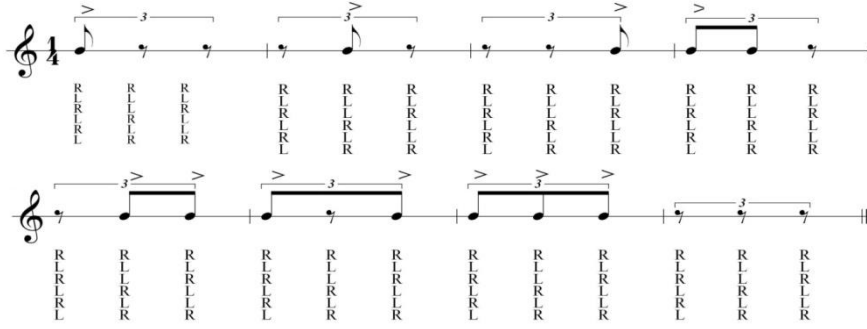
Şekil 1:
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L

Şekil 2:
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L
R L R L R L R L R L R L R L R L R L

Şekil 52: Sağ ve Sol El Kombinasyonları İle Aksan Göstererek Temel Tartım Çalışması

Üçleme Temel Tartımlar

HARUN ŞİMSEK

Şekil 53 : Sağ ve Sol El Kombinasyonları İle Aksan Göstererek Üçleme Temel Tartım Çalışması

S.1. Yukarıda Şekil 1 ve Şekil 2' de verilmiş olan aksan çalışmalarını içeren temel tartımlara ait etüt ve egzersizleri derslerinizde kullanıyor musunuz?

- Hiç ( )
- Kısmen ( )
- Büyük Ölçüde ( )
- Tamamen ( )

S.2. Yukarıdaki Şekil 1 ve Şekil 2' de gösterilen aksanların (güçlü vuruşların) vurulması ile etüt edilmesi sizce ne ölçüde faydalı olabilir?

- Hiç ( )
- Kısmen ( )
- Büyük Ölçüde ( )
- Tamamen ( )

S.3. Yukarıda ki şekil 1 ve 2 de aksan çalışmalarını içeren temel tartımlar, uygun metronom hızı belirlenerek her ölçü 4 er kez tekrar edilmek üzere, her ölçüde yer değiştiren aksanlar ve el işaretleri dikkate alınarak etüt ve egzersiz olarak çalıştırılması sizce icracılar ve öğrenciler açısından ne ölçüde faydalı olabilir?

- Hiç ( )
- Kısmen ( )
- Büyük Ölçüde ( )
- Tamamen ( )

S.4. Temel tartımların öğretimine yönelik oluşturulmuş bona çalışmaları, sizce öğrenciler ve icracılar açısından faydalı olur mu?

- Hiç ( )
- Kısmen ( )
- Büyük Ölçüde ( )
- Tamamen ( )